

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού
Πετώντας με τις λέξεις

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 1ος

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 /
Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:**

**«Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων
εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Γ. Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγ. Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων
βιβλίων και παραγωγή**

**υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού
με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το
Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημ. Υπεύθ. Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από
το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και
25% από εθνικούς πόρους.**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη,
Λέκτορας του Πανεπιστ. Αθηνών
Θεόδωρος Μπαρής, *Εκπαιδευτικός*
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος,
Εκπαιδευτικός
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν,
Εκπαιδευτικός

ΚΡΙΤΕΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Γεωργία Κατσημαλή,
Αναπλ. Καθηγ. του Πανεπιστημίου
Κρήτης
Όλγα Μούσιου - Μυλωνά,
Σχολική Σύμβουλος
Ιωάννης Ντελής - Σμυρίλιος,
Εκπαιδευτικός

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Καλλιόπη Σηφακάκη,
Ζωγράφος - Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Χριστίνα – Χρυσούλα Δελή

Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του
Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

**Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος
του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Ειρήνη Χολέβα – Φιλιπποπούλου,
Σχολική Σύμβουλος**

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕ ΜΕΙΩΜΕΝΗ ΟΡΑΣΗ**

Ομάδα Εργασίας

Αποφ. 16158/6-11-06 και

75142/Γ6/11-7-07 ΥΠΕΠΘ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**Κλεοπάτρα Διακογιώργη
Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος
Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν**

**ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ**

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

Τόμος 1ος

Γελάσαμε με την ψυχή μας

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα μάθουμε τα χαρακτηριστικά μιας αστείας εικονογραφημένης ιστορίας.
- Θα διαβάσουμε και θα γράψουμε αστείες ιστορίες.
- Θα μάθουμε επίσης:
  - ▶ Πώς κλίνονται τα ουδέτερα ουσιαστικά σε-ος.
  - ▶ Πώς κλίνονται στον Αόριστο τα ανώμαλα ρήματα.
  - ▶ Να χρησιμοποιούμε σωστά τα επιφωνήματα.

- ▶ Να ξεχωρίζουμε τα διαφορετικά είδη ομοιοκαταληξίας.
- Θα γνωρίσουμε ήρωες από εικονογραφημένες ιστορίες για παιδιά.

...και όλα αυτά διασκεδάζοντας με αστείες ιστορίες!

Ο Μπελάς κι ο Ρουμπούρης

Ο Μπελάς κι ο Ρουμπούρης,
διάσημο ζευγάρι γάτες,
ήταν κλόουν γκαφατζήδες, κωμικοί
και ακροβάτες.
Φημισμένοι, είχαν έδρα την Πλατεία
Βικτωρίας
έδρα μόνο, γιατί ήταν οπαδοί
της φασαρίας.
Κένσιγκτον, Κόρνγουολ Γκάρντεν,
Λόνστον Πλέις*, στην απάτη,
φήμη είχαν σαν πενήντα, κι όχι
μόνο σαν δυο γάτοι.

Αν στο σπίτι το φεγγίτη ανοιχτό
τον βρεις να στάζει,
το κελάρι* αν πεις πως μάλλον
με πεδίο μάχης μοιάζει,

---

*ονόματα πλατειών του Λονδίνου

*κελάρι: αποθήκη τροφίμων ή
ποτών

αν στη στέγη καταλάβεις να 'χει
φύγει κεραμίδι,
γιατί γίνονται από κάτω όλοι
οι ένοικοι μουσκίδι,
αν προσέξεις να 'ναι χάμω
πεταμένο το συρτάρι,
και το μάλλινο γιλέκο να σου τό 'χει
κάποιος πάρει,
ή μετά το δείπνο πάλι, αν καμιά απ'
τις κοπέλες
έχει χάσει αιφνιδίως το κολιέ της με
τις πέρλες,
θα πουν όλοι: «Αυτές οι γάτες!
Πο, πο, πο! Πανάθεμά τες!

**Ο Μπελάς να 'ταν, ή μήπως
ο φτωχός ο Ρουμποτύρης;
Μήπως ήτανε κι οι δυο τους; Ποιον
να πιάσεις, ποιον να δείρεις;»**

**Κυριακή όταν καθίσει η φαμίλια
στο τραπέζι
σοβαρή, γιατί κανένας με το γεύμα
του δεν παίζει,
κι ενώ όλοι περιμένουν το ψητό και
τη σαλάτα,
η μαγείρισσα θα έρθει, ξαφνικά, με
άδεια πιάτα.
Και θα πει θορυβημένη, θυμωμένη,
ντροπιασμένη:
«Η όρεξη σας πρέπει μάλλον για
πολύ να περιμένει!!
Από μέσ' από το φούρνο έκανε
φτερά το μπούτι
Θα μου στρίψει! Επιτέλους, μα τι
γάτοι είναι τούτοι;»**

Κι όλοι λένε: «Αυτές οι γάτες!

**Πο, πο, πο! Πανάθεμά τες!
Ο Μπελάς να 'ταν, ή μήπως
ο φτωχός ο Ρουμποτύρης;
Μήπως ήτανε κι οι δυο τους; Ποιον
να πιάσεις, ποιον να δείρεις;»**

**Όταν θόρυβο ακούσεις, από
την τραπεζαρία,
γυαλικά κράτς μπουμ! να πέφτουν
με κακό και φασαρία,
όταν δεις και το ντουλάπι
κατσαρόλια να πετάει,**

και το βάζο Μινγκ στη σάλα μ' ένα
πίνγκ! απλά να σπάει,
θα πουν όλοι τρομαγμένοι: «Είναι
πάλι οι γάτοι εκείνοι!
Ο Μπελάς κι ο Ρουμποτύρης!»
Όμως τι μπορεί να γίνει;

*Τ.Σ. Έλιοτ, Το εγχειρίδιο πρακτικής
γατικής του γερο-Πόσουμ,
εκδ. Άγρα, Αθήνα, 2000, μετάφραση
Παυλίνα Παμπούδη –
Γιάννης Ζέρβας*

1. Ο Μπελάς κι ο Ρουμποτύρης ήταν ένα ζευγάρι διάσημων γάτων. Υπογραμμίστε τη σωστή απάντηση στις παρακάτω ερωτήσεις για να μάθετε περισσότερα γι' αυτούς:

α) Πού έμεναν οι δύο γάτοι;

Έμεναν...

A. στην πλατεία Βικτωρίας.

B. στο Λόνστον Πλέις.

Γ. πουθενά μόνιμα.

β) Γιατί το κελάρι έμοιαζε με πεδίο μάχης; Γιατί οι δυο γάτοι...

- A. τσακώθηκαν μεταξύ τους.**
- B. έκαναν πολλές ζημιές.**
- Γ. έδωσαν μάχη με ένα σκύλο.**

γ) Γιατί η μαγείρισσα επιστρέφει με άδεια πιάτα στο τραπέζι;

Γιατί το φαγητό...

- A. το άρπαξαν οι γάτες.**
- B. της έπεσε από τα χέρια όταν το έβγαλε από το φούρνο.**
- Γ. κήκε.**

2. Ανακαλύψτε τις σκανταλιές που έκαναν οι δύο γάτοι συμπληρώνοντας τις λέξεις από το ποίημα που λείπουν στο παρακάτω κείμενο:

**Ο Μπελάς και ο Ρουμποτύρης
άνοιξαν το ..... και**

στάζει μες στο σπίτι. Έσπασαν
μερικά ..... στη
στέγη και το νερό μπήκε στα
δωμάτια. Πέταξαν κάτω το
..... και πήραν το
μάλλινο ..... Μια κοπέλα
έχασε το ..... της με
τις ..... Πήραν μέσα
από το φούρνο το .....
Έσπασαν το .....
στο σαλόνι. Στην τραπεζαρία
έσπασαν τα .....
και από τα ντουλάπια της κουζίνας
πέταξαν έξω τα .....

3. Φανταστείτε ότι είστε
καλεσμένοι σ' ένα σπίτι απ' όπου
πέρασαν οι δυο γάτοι. Συζητήστε
στην τάξη:

- Τι θα βλέπατε γύρω σας; Ποιες
σκανταλιές των γάτων θα
μπορούσατε να ανακαλύψετε;

- Τι ήχους θα ακούγατε από την τραπεζαρία, την κουζίνα, το σαλόνι;

4. Ο Μπελάς και ο Ρουμπο-
τύρης έκαναν κι άλλες σκα-
νταλιές. Για να μάθετε ποιες είναι
αυτές, γράψτε στα κενά τα αντίθετα
επίθετα από αυτά που είναι στην
παρένθεση.

🌸 Με τα ..... (μαλακά) τους
νύχια ξηλώνουν το .....
(φτηνό) .....
(μονόχρωμο) χαλί της σάλας.

🌸 Τρέχουν και πηδούν μέσα στις
..... (παλιές) γλάστρες
της γιαγιάς.

🌸 Σκαρφαλώνουν πάνω στον
..... (χαμηλό) και
..... (στενό) μαντρότοιχο
της αυλής και κοροϊδεύουν το

..... (ήμερο) σκυλί του γείτονα.

 Τρυπούν τις ..... (ανοικτές) σακούλες με τα σκουπίδια που υπάρχουν στα .....(φωτεινά) δρομάκια ψάχνοντας για κανένα ψαροκόκαλο.

5. Βρείτε στο ποίημα και αντιγράψτε τους τέσσερις στίχους όπου ακούγεται πολλή φασαρία.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Ο Αργύρης και το πρόβλημα

Δυστυχώς στη ζωή δεν έρχονται όλα όπως τα θέλεις. Τα περισσότερα σου 'ρχονται ανάποδα. Να η απόδειξη: η φοβερή φράση, που συχνά την άκουγε μες στον εφιάλτη του και πεταγόταν όρθιος, ακούστηκε πάλι:

- Αργύρης Μαλαματής, στον πίνακα!...

Όταν την ακούσεις στον ξύπνιο σου είναι χειρότερα. Στην αρχή νιώθεις ένα μούδιασμα και το παίρνεις σαν ακουστικό λάθος. Μέσα σε κλάσματα δευτερολέπτου ελπίζεις σε κάποιο έκτακτο γεγονός, όπως σεισμό ή να τρελαθεί το κουδούνι και να χτυπήσει μόνο του διάλειμμα! Δε γίνονται όμως τέτοια πράγματα. Το μόνο που σου απομένει λοιπόν είναι να βγάλεις το

**τετράδιο αριθμητικής απ' τη σάκα,
αργά αργά, και να τραβήξεις, αργά
αργά, προς την έδρα, ώστε
τουλάχιστο να φαίνεσαι άρρωστος.**

**- Τι έχεις, παιδί μου, και πας σαν
γέρος εκατό χρονών; του λέει ο
κύριος Μπουρετσάνος.**

- Πονάει η κοιλιά μου...

**- Οχ, το καημένο το παιδί! είπε ο
κύριος. Και φυσικά δε θα μπόρεσες
να διαβάσεις, ε;**

**- Πώς δε διάβασα, διάβασα
αλλάαα...**

- Τι αλλάαααα;

**Ο Αργύρης πέταξε τις λέξεις
ανάκατα:**

**- Χτες το βράδυ έκοψα για ξύλα με
την κοσόρα* και το έδεσα...**

---

* κοσόρα: είδος πριονιού.

- Θες να πεις ότι δεν μπορείς να κρατήσεις την κιμωλία, επειδή έκοψες το δάχτυλό σου με την κοσόρα;
- Μάλιστα.
- Δεν πειράζει. Έλα, Δέσποινα, πάρε την κιμωλία και γράψε ό,τι σου υπαγορεύει ο Αργύρης.
Ο Αργύρης υπαγορεύει στη Δέσποινα.

- Ένας μανάβης αγόρασε απ' το χοντρέμπορο 152 κιλά πατάτες προς 0,50 ευρώ το κιλό. Πόσο πρέπει να πουλήσει το κιλό για να κερδίσει συνολικά 15,20 ευρώ;

Η Δέσποινα έγραψε τα νούμερα στον πίνακα κι έβαλε στο τέλος ένα ερωτηματικό. Ο Αργύρης βλέπει τον πίνακα κι αρχίζει ν' απαγγέλλει αποφασιστικά, χωρίς να λογαριάζει πού θα τον βγάλει η άκρη.

– Ένας μανάβης αγόρασε απ' τον αυτόνε 152 κιλά πατάτες προς 0,50 ευρώ το κιλό. Πόσο... (εδώ άρχισε να σκοντάφτει). Πόσοοο...

Πόσοοοο...

Ο δάσκαλος βοηθάει:.

- ...πρέπει να πουλήσει το ένα κιλό... Ο Αργύρης επαναλαμβάνει:

- ...πρέπει να πουλήσει το ένα κιλόοο... Ο δάσκαλος ξαναβοηθάει:

- ...για να κερδίσει 15,20 ευρώ;

- ...για να κερδίσει 15,20 ευρώ;
- Ωραία. Σ' ακούμε λοιπόν.
- Λοιπόν, κάνει ο Αργύρης. Για να λύσω αυτό το πρόβλημα, θα κάνω πολλαπλασιασμό. Πολλαπλασιάζω το 152 με το 0,50 για να βρω την τιμή αγοράς.

- Πολύ ωραία. Παρακάτω.

Παρακάτω. Τι γίνεται παρακάτω; Είναι αδύνατο να συγκεντρώσει το μυαλό του. Παύση.

- Ξαναπές το πρόβλημα. *(Αυτό είναι εύκολο, ευκολότατο):*

– Ένας μπακάλης (ο προηγούμενος μανάβης δηλαδή) αγόρασε απ' αυτόνε 152 κιλά πατάτες προς 0,50 ευρώ το κιλό. Πόσο, πόσοοο...

- ...πρέπει να πουλήσει το ένα κιλό...

- ...πρέπει να πουλήσει το ένα κιλό για να κερδίσει 15,20 ευρώ; Για να βρω αυτό το πρόβλημα, θα κάνω

**πολλαπλασιασμό για να το βρω...
Θα πολλαπλασιάσω το 152 με το
0,50... (Παύση).**

**Τώρα ο κ. Μ πουρετσάνος
έσκασε.**

**– Πόσο θα το πουλήσεις, παιδάκι
μου, το κιλό; Πόσο θα το
πουλήσεις; Λέγε πόσο; ΠΟΣΟΟΟ;**

**Μες στις φωνές του κύριου
Μπουρετσάνου κάτι πνιχτό και
βραχνό ακούστηκε από τον
Αργύρη.**

- Τι είπες; τον ρώτησε ο δάσκαλος.

**- Δε θα το πουλήσω! του λέει ο
Αργύρης, κοιτάζοντάς τον στα
μάτια.**

- Τι; Τι;

- Δε θα πουλήσω τίποτα!...

**Ο κ. Μπουρετσάνος δεν άντεξε
άλλο. Πήγε και σωριάστηκε στην
καρέκλα του.**

– Να 'ρθεις αύριο με τον κηδεμόνα σου...

*Παντελής Καλιότσος,
Πατέρας και γιος, εκδ. Κέδρος,
Αθήνα, 1987 (διασκευή)*

1. Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις για να καταλάβετε γιατί ο Αργύρης πιστεύει ότι τα περισσότερα πράγματα στη ζωή σου έρχονται ανάποδα:

- Πώς ένιωσε ο Αργύρης, όταν άκουσε το όνομα του στην τάξη; Ποιες λέξεις ή φράσεις στο κείμενο δείχνουν τα συναισθήματά του;
- Ήταν πραγματικά άρρωστος ο Αργύρης; Τον πίστεψε ο δάσκαλος; Δικαιολογήστε την απάντησή σας μέσα από το κείμενο.

- Τι άλλο σκαρφίστηκε ο Αργύρης για να αποφύγει να λύσει το πρόβλημα; Πώς αντέδρασε ο δάσκαλος;
- Τι σκέφτηκε ο Αργύρης για να λύσει το πρόβλημα;
- Γιατί εκνευρίστηκε ο δάσκαλος; Από πού φαίνεται ο εκνευρισμός του στο κείμενο;

2. «Ο Αργύρης βλέπει τον πίνακα κι αρχίζει ν' απαγγέλλει αποφασιστικά, χωρίς να **λογαριάζει** πού θα τον βγάλει η άκρη».

- Συζητήστε στην τάξη για τη σημασία του ρήματος **λογαριάζω** στην παραπάνω πρόταση.
- Διαλέξτε από το συννεφάκι και

γράψτε τη σημασία που έχει κάθε φορά το ρήμα **λογαριάζω** στις παρακάτω προτάσεις.

κάνω αριθμητικές πράξεις, σχεδιάζω να, υπολογίζω κάποιον, υπολογίζω κάτι

🌸 Ο αδελφός του Αργύρη, παρόλο που δεν πάει σχολείο, ξέρει να **λογαριάζει** μέχρι το 20.

🌸 Ο Αργύρης, αφού **λογάριασε** τα λεφτά του, είδε πως δεν του φτάνουν για να αγοράσει κομπιουτεράκι.

🌸 Όταν νευριάζει ο Αργύρης, κάνει πάντα το δικό του. Δε **λογαριάζει** κανέναν.

🌸 Το Σαββατοκύριακο ο Αργύρης **λογαριάζει** να πάει στα γενέθλια της Δέσποινας.

3. Βάλτε τις λέξεις της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση και στον κατάλληλο αριθμό και διαβάστε τι είπε ο Αργύρης σ' ένα φίλο του μετά το σχολείο:

Την ώρα των Μαθηματικών έπρεπε να λύσω δύο .....
(πρόβλημα) με .....
(κλάσμα). Η λύση του πρώτου ..... (πρόβλημα) ήταν εύκολη. Στο δεύτερο δυσκολεύτηκα λίγο γιατί δε θυμόμουν τον πολλαπλασιασμό των .....
(κλάσμα). Το μόνο .....
(πράγμα) που είχα στο μυαλό μου ήταν η ώρα του .....
(διάλειμμα). Είχαμε κανονίσει με

τους φίλους μου να παίξουμε ποδόσφαιρο.

4. Η Δέσποινα διάλεξε μερικές δύσκολες λέξεις του κειμένου

για να τις γράψει στην παράξενη γραφομηχανή της.

- Βρείτε και υπογραμμίστε ποιες από τις παρακάτω λέξεις μπορεί να γράψει:

ΣΕΙΣΜΟΣ

ΑΡΡΩΣΤΟΣ

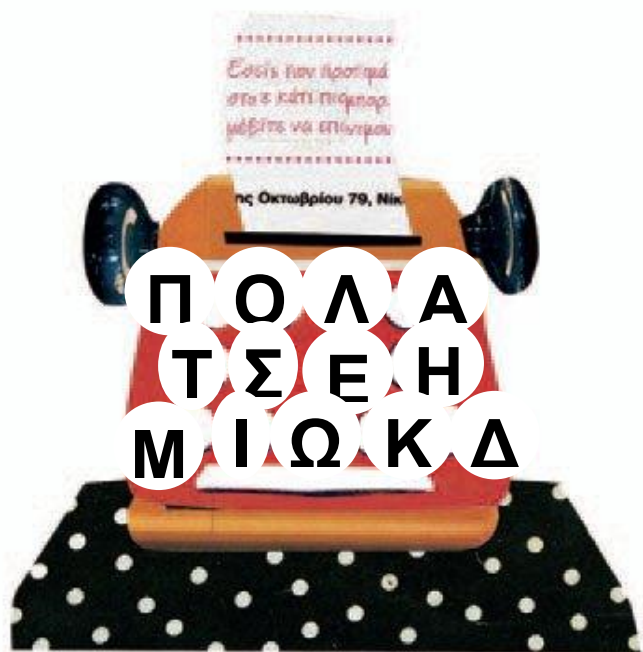
ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΚΟΙΛΙΑ

ΚΙΜΩΛΙΑ

ΜΥΑΛΟ

ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

► Γράψτε τες τώρα με μικρά
γράμματα και τονίστε σωστά:

.....
.....
.....

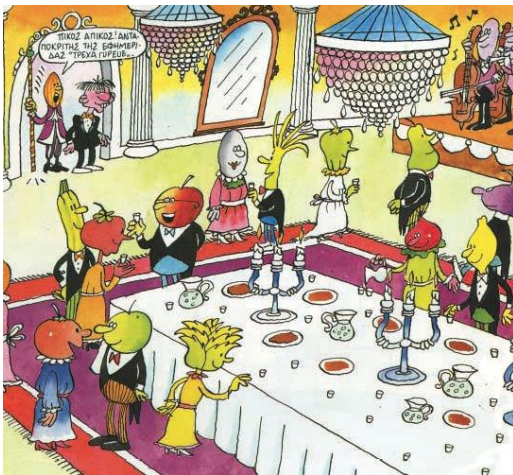

5. Συμπληρώστε τα κενά
βάζοντας τα ρήματα που είναι
στην παρένθεση στον κατάλληλο
χρόνο, στον κατάλληλο αριθμό και
στο κατάλληλο πρόσωπο και ξανα-
θυμηθείτε τη στιγμή που ο Αργύρης
σηκώθηκε στον πίνακα.

Όταν ο Αργύρης .....
(σηκώνομαι) στον πίνακα και ο
δάσκαλος τον ..... (ρωτώ)
αν ..... (διαβάζω) τα μαθή-
ματά του, αυτός .....
(δικαιολογούμαι) και .....
(λέω): «Χθες το βράδυ ούτε

..... (διαβάζω) ούτε
..... (γράφω) τα
μαθήματά μου, γιατί ο πατέρας μου
μου ..... (ζητώ) να
..... (κόβω) ξύλα με την
κοσόρα. Εγώ δεν .....
(προσέχω) και .....
(κόβω) το δάχτυλό μου».

Φρουτοπία

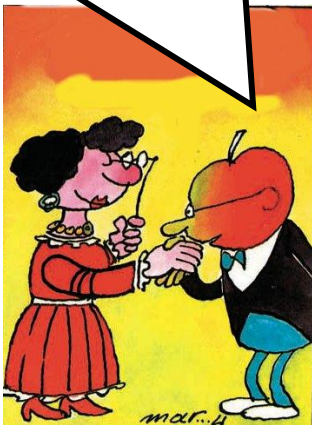

Η Φρουτοπία, η χώρα των φρούτων, γιορτάζει τον πρώτο χρόνο της ανεξαρτησίας της από τους μανά-

βηδες. Ο Αιμίλιος το μήλο, ο αρχηγός των φρούτων, υποδέχεται σε μεγάλη δεξίωση στο προεδρικό μέγαρο τους πολλούς καλεσμένους του. Ανάμεσα τους η διάσημη

σοπράνο Ευρυδίκη Ντεσιμπέλ, που δίνει μια συνέντευξη στο δημοσιογράφο της εφημερίδας «Τρέχα γύρευε» Πίκο Απίκο.

**ΚΑΛΩΣ ΟΡΙΣΑΤΕ
ΕΡΙΤΙΜΗ
ΠΡΙΜΑΝΤΟΝΑ...**

**ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ;
ΤΟΣΕΣ ΩΡΕΣ ΣΤΗ
ΦΡΟΥΤΟΠΙΑ ΚΙ
ΑΚΟΜΑ ΝΑ ΜΟΥ
ΠΑΡΟΥΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ.**

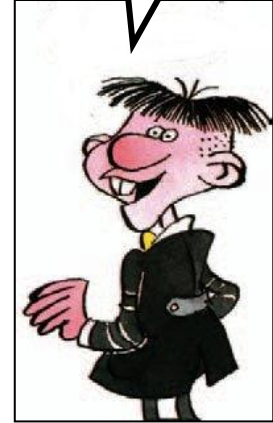

**ερίτιμη: σεβαστή
πριμαντόνα: η πρωταγωνίστρια
μουσικού θεάτρου**

**ΝΕΑΡΕ!
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΕΙΣΑΙ;**

ΜΑΛΙΣΤΑ.

**ΤΙ ΚΑΘΕΣΑΙ;
ΚΑΝΕ ΤΟ
ΚΑΘΗΚΟΝ ΣΟΥ!**

!

ΕΓΩ;

**ΔΕ ΣΥΝΗΘΙΖΩ ΝΑ ΔΙΝΩ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΣΕ
ΑΣΗΜΑΝΤΟΥΣ
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥΣ, ΑΛΛΑ
ΑΦΟΥ ΕΠΙΜΕΝΕΙΣ ΘΑ ΚΑΝΩ
ΜΙΑ ΕΞΑΙΡΕΣΗ.**

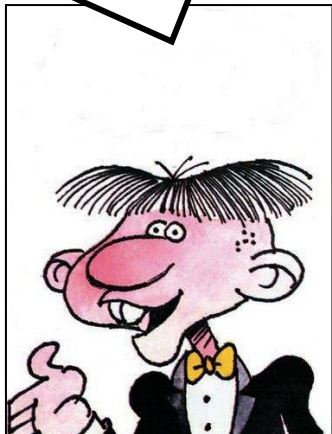

**ΑΝΤΕ ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ...
ΡΩΤΑ!...**

**ΤΙΜΗ ΜΟΥ!
ΧΜΜ... ΕΕΕ...**

**ΓΙΑ ΠΕΣΤΕ
ΜΟΥ, ΚΥΡΙΑ
ΝΤΕΣΙΜΠΕΛ...**

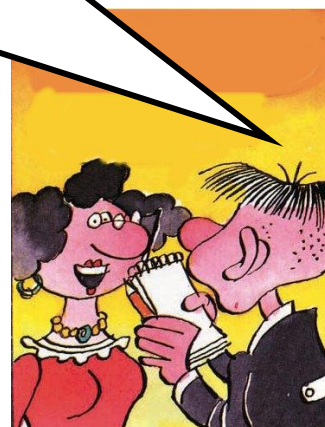

**ΔΕΣΠΟΣΥΝΗ
ΝΤΕΣΙΜΠΕΛ
ΣΕΙΡΗΝΑ ΤΗΣ
ΟΠΕΡΑΣ.**

**ΓΙΑ ΠΕΣΤΕ ΜΟΥ, ΔΕΣΠΟΣΥΝΗ
ΝΤΕΣΙΜΠΕΛ, ΣΕΙΡΗΝΑ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΟΥ...**

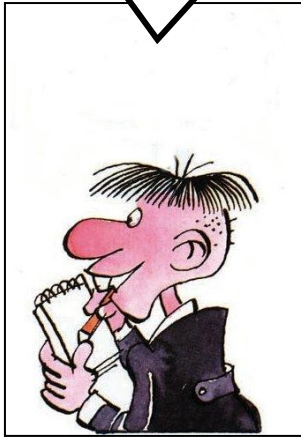
ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ.

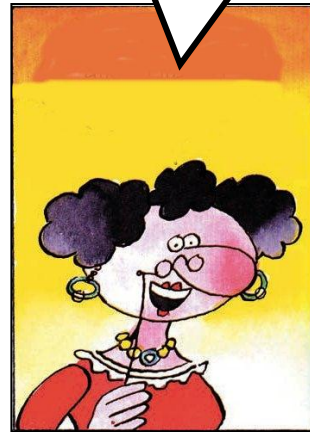

**όπερα: μελοποιημένη θεατρική
παράσταση
δεσποσύνη: δεσποινίδα**

**ΤΗΣ ΟΠΕΡΑΣ.
ΑΠΟ ΠΟΥ
ΕΡΧΟΜΑΣΤΕ;**

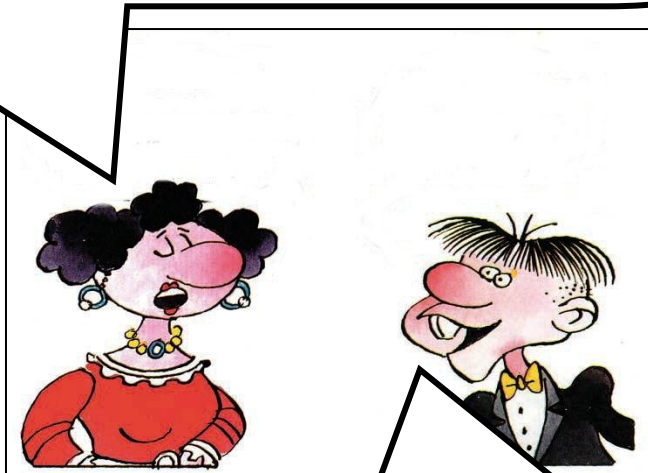
**ΑΠΟ ΤΟ
ΠΑΡΙΣΙ.**

**ΕΙΧΑ ΠΑΕΙ ΝΑ ΜΕ ΔΕΙ Ο
ΠΥΡΓΟΣ
ΤΟΥ ΑΪΦΕΛ!**

**ΚΑΘΕ ΤΟΣΟ ΔΙΝΩ ΣΤΑ
ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΝΑ ΜΕ
ΘΑΥΜΑΖΟΥΝ.**

**ΚΑΛΟΣΥΝΗ ΣΑΣ! ΠΟΙΑ
ΑΛΛΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΕΧΕΤΕ
ΕΥΝΟΗΣΕΙ;**

**ΤΟΝ ΠΥΡΓΟΣ
ΤΗΣ ΠΙΖΑΣ.**

ΓΙ' ΑΥΤΟ ΓΕΡΝΕΙ;

ΝΑΙ, ΕΙΧΕ ΣΚΥΨΕΙ.

ΓΙΑΤΙ;

**ΓΙΑ ΝΑ ΤΟΥ ΔΩΣΩ
ΑΥΤΟΓΡΑΦΟ.**

***Ευγένιος Τριβιζάς, Φρουτοπία-4,
Ο μανάβης και η σοπράνο,
εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 1994,
σκίτσα Ν. Μαρουλάκης***

1. Ποιες από τις παρακάτω φράσεις αντιστοιχούν στους ήρωες της εικονογραφημένης ιστορίας; Σημειώστε ✓ στην κατάλληλη στήλη:

	Πίκος Απίκος	Ευρυδίκη Ντεσιμπέλ	Αιμίλιος
Ήταν στη δεξίωση.			
Ήταν δημοσιογράφος.			
Ήθελε δεν ήθελε πήρε συνέντευξη.			
Ήθελε οπωσδήποτε να δώσει συνέντευξη.			
Φίλησε το χέρι της καλεσμένης.			
Φορούσε επίσημα ρούχα.			

	Πίκος Απίκος	Ευρυδίκη Ντεσιμπέλ	Αιμίλιος
Ήταν αρχηγός της Φρουτοπίας.			
Τραγουδούσε στην όπερα.			
Κρατούσε σημειώσεις σε ένα μπλοκάκι.			
Κάποια στιγμή ένωσε αμηχανία.			
Είχε επισκεφτεί αξιοθέατα της Ευρώπης.			
Φορούσε γυαλιά.			

2. Βρείτε και συζητήστε στην τάξη τα σημεία της εικονογραφημένης ιστορίας στα οποία φαίνεται ότι η σοπράνο έχει πολύ μεγάλη ιδέα για τον εαυτό της.

3. «Η Φρουτοπία» είναι μια αστεία εικονογραφημένη ιστορία ή αλλιώς κόμικ.

Το κόμικ είναι μια ιστορία που διηγούμαστε με σκίτσα που βρίσκονται μέσα σε τετραγωνάκια. Αυτά τα σκίτσα τις περισσότερες φορές συμπληρώνονται από συννεφάκια που περιέχουν τους διάλογους των ηρώων. Το σκίτσο στο κόμικ έχει πολύ μεγάλη σημασία, γιατί μας δίνει πληροφορίες για το χώρο, το χρόνο, τα συναισθήματα και τις σκέψεις των ηρώων.

Ο Ευγένιος Τριβιζάς είναι ο συγγραφέας της εικονογραφημένης ιστορίας. Αφού έγραψε την ιστορία την έδωσε μετά στο σκιτσογράφο Νίκο Μαρουλάκη για να φτιάξει τα σκίτσα.

- ▶ **Συζητήστε με το διπλανό σας ποια νομίζετε ότι ήταν η ιστορία που έδωσε ο συγγραφέας στο σκιτσογράφο και γράψτε την στο τετράδιό σας.**

- ▶ **Μη στηριχτείτε μόνο στα λόγια των ηρώων που είναι στα συννεφάκια. Παρατηρήστε με μεγάλη προσοχή και τα σκίτσα (π.χ. την έκφραση του προσώπου και τις χειρονομίες των ηρώων, κάποιο χαρακτηριστικό αντικείμενο που χρησιμοποιούν).**

- Προσέξτε στο κείμενο να ξεχωρίζουν οι διάλογοι.

Μπορείτε να ξεκινήσετε έτσι...

Ο αρχηγός των φρούτων της Φρουτοτοπίας, Αιμίλιος το μήλο, υποδέχεται, φορώντας επίσημα ρούχα, στη γιορτή της Φρουτοτοπίας την Ευρυδίκη Ντεσιμπέλ. Της φιλά το χέρι και της λέει:

- Καλωσορίσατε, ερίτιμη πριμαντόνα...

4. Βρείτε στην εικονογραφημένη ιστορία και συμπληρώστε στα συννεφάκια πώς εκφράζει

ο Πίκος: την αμηχανία του,

η Ευρυδίκη: την παρακίνησή της στον Πίκο Απίκο να ξεκινήσει τη συνέντευξη.

Οι άκλιτες λέξεις που συμπληρώσατε και φανερώνουν τα συναισθήματα του Πίκου και της Ευρυδίκης λέγονται επιφωνήματα.

Τα επιφωνήματα φανερώνουν:

αβεβαιότητα, αμηχανία	χμ!
απορία	α!, ο!, μπα!
άρνηση	α μπα!
έπαινο	μπράβο!, εύγε!
ευχή	μακάρι!, είθε!, άμποτε!
θαυμασμό	α!, ι!, ω!, ποπό!, μπα!
κάλεσμα	ε!, ω!
κοροϊδία	ου!, ε!, χα, χα!
παρακίνηση	άιντε!, άντε!, άμε!, μαρς! αλτ! στοπ! σουτ! κ.ά.
πόνο, λύπη	αχ!, άου!, οχ!, ω!, αλίμονο!, αλί!, όχου!
στενοχώρια, απελπισία, αηδία	ουφ!, ε!, ου!, πα πα πα!, πουφ!
χαρά	χα, χα, χα!

**Μετά τα επιφωνήματα συνήθως
βάζουμε θαυμαστικό (!),
μερικές φορές ερωτηματικό (;)
ή αποσιωπητικά (...),
π.χ. μπράβο! ε;, χμ...**

**Συμπληρώστε στις παρακάτω
προτάσεις τα κατάλληλα
επιφωνήματα για να διαβάσετε πώς
αντιδρά ο Αιμίλιος κάθε φορά που
βλέπει έναν καλεσμένο του να
μπαίνει στο χώρο της δεξίωσης.**

.....! Να και η Μάτα η
κατακόκκινη ντομάτα!

(θαυμασμός)

.....! Οι φράουλες χορεύουν
υπέροχα!

(έπαινος)

.....! Ο Βρασίδας το κρεμμύδι
πάλι ξεφλούδισε!

(αηδία)

.....! Τι κρίμα που ο Ανανίας
το πεπόνι δεν ήρθε απόψε!

(λύπη)

..... ο Φραγκίσκος το
φραγκόσυκο να κατασκευάσει το
διαστημόπλοιο της Φρουτοπίας!

(ευχή)

5. Εσείς έχετε διαβάσει και άλλες εικονογραφημένες ιστορίες; Ποια από αυτές σας άρεσε πιο πολύ; Ποιος ήταν ο ήρωάς της; Περιγράψτε τον στους συμμαθητές σας.

Διηγηθείτε ένα επεισόδιο με τον ήρωα που σας εντυπωσίασε περισσότερο.

Τρύπωνας ο φαφαγάλος

Η κυρία Καλλιόπη έχει στο σπίτι της ένα καναρίνι και έναν παπαγάλο που τον λένε Τρύφωνα. Ο Τρύφωνας μιλάει αλλά μπερδεύει το πι με

το φι. Ο Μάριος και η Αλεξάνδρα είναι αδέρφια που ζουν στο διπλανό σπίτι και διασκεδάζουν πολύ ακούγοντας τον Τρύφωνα να μιλάει. Ο Μάριος και η Αλεξάνδρα φέρνουν στην κυρία Καλλιόπη ένα πιάτο με γλυκά που στέλνει η μαμά τους.

Πριν καλά καλά η κυρία Καλλιόπη τους πει ευχαριστώ, ο Τρύφωνας

πετάγεται και λέει:

- Εμένα απτά τα κανταΐπια μ' αρέσουν φολύ...

- Δεν είναι κανταΐφι, Τρύφωνα, είναι γαλακτομπούρεκο, του λέει η κυρία Καλλιόπη και πετάει μια καθαρισμένη πατάτα μέσα στην κα-

τσαρόλα με το νερό. Πάντως, εσύ δεν πρόκειται να φας ούτε μια μπουκιά αν δε βεβαιωθώ πρώτα ότι ξέρεις τη γραμματική σου.

- Εγώ τη γραμματική την μπερδεύω λιγάκι με τη γυμναστική, αλλά δεν κάνω φοτέ λάθη.

- Πρέπει να κάνουμε λάθη, Τρύφωνα, γιατί έτσι μαθαίνουμε. Τι λες κι εσύ, Μάριε; λέει η κυρία Καλλιόπη.

- Ο δάσκαλος μας έχει πει να μη φοβόμαστε τα λάθη μας, αλλά να τα αγαπάμε, γιατί αυτά μάς μαθαίνουν το σωστό, απαντάει ο Μάριος.

- Πολύ σωστά, Μάριε, λέει η κυρία Καλλιόπη. Τ' άκουσες, Τρύφωνα;

- Το άκουσα όλο.

- Άντε, καμάρι μου, έλα να μάθουμε λιγάκι τους τόνους. Θα σε βοηθήσουμε κι εγώ και τα παιδιά.

**Ο Τρύφωνας δίνει ένα σάλτο
τώρα και βολεύεται πάνω στο
κλουβί.**

**- Ρώτα με, Καλλιόφη! Για ν' ακούσει
και το καναρίνι πόσο καλός είμαι!**

**- Πες μου λοιπόν, αρχίζει η κυρία
Καλλιόπη χαμογελώντας, πού
τονίζεται η λέξη λαγός;**

**- Στο λου! απαντάει γρήγορα ο
Τρύφωνας.**

**Η κυρία Καλλιόπη αφήνει κάτω
την πατάτα και τον κοιτάζει
αυστηρά.**

**- Πρώτ' απ' όλα, Τρύφωνα, δεν το
λένε λου αλλά λάμδα. Κι ύστερα,
πόσες φορές σ' το 'χω πει ότι τα
σύμφωνα δεν τονίζονται;**

- Τότε στο ξου!

**- Μα πού το είδες το ξι στη λέξη
λαγός, ευλογημένο πουλί; φωνάζει
τώρα η κυρία Καλλιόπη, πολύ
θυμωμένη.**

- Στο γου; ρωτάει χαριτωμένα ο Τρύφωνας,

Τώρα η κυρία Καλλιόπη σηκώνεται όρθια. Φαίνεται πολύ θυμωμένη. Πετάει μια μεγάλη πατάτα μέσα στην κατσαρόλα με το νερό, τα νερά πετάγονται και μας κάνουν μούσκεμα.

- Η λέξη λαγός, φωνάζει και κοιτάζει θυμωμένη τον Τρύφωνα, τονίζεται στο...

- Όμικρον! πετάγεται εκείνος.

- Το 'ξερες; τον ρωτάει και πέφτει αποκαμωμένη πάνω στην καρέκλα της.

- Ναι.

- Και γιατί μου 'βγαλες το λάδι μ' όλ' αυτά τα λάθη; Ε; Γιατί;

- Εσύ δε μου είφες φως φρέφει να κάνω λάθη για να μάθω; Ε; Δε μου το είφες; λέει ο Τρύφωνας, πετάει πάνω στην κερασιά και βολεύεται σ' ένα κλαδί. Φαράξενα φουλιά απτοί οι άνθρωφοι, μονολογεί. Φρώτα σου μαθαίνουν κάτι και μόλις εσύ το μάθεις καλά σε μαλώνουν κι αφοφάνω.

Άννα Κωσταλλά, Τρύπωνας ο φαφαγάλος, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2001(διασκευή)

1. Συχνά διηγούμαστε στους

φίλους μας αστείες ιστορίες σαν αυτή του Τρύφωνα για να

γελάσουμε. Για να διηγηθείτε και εσείς σ' ένα φίλο σας την ιστορία του παπαγάλου, βρείτε μέσα στο κείμενο τις απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις.

- Ποιος διηγείται την ιστορία με τον παπαγάλο;
- Τι μπέρδευε ο παπαγάλος;
- Τι εννοούσε ο δάσκαλος του Μάριου όταν έλεγε στους μαθητές του να μη φοβούνται τα λάθη τους;
- Ποια έκφραση χρησιμοποίησε η κυρία Καλλιόπη για να πει στον παπαγάλο ότι την κούρασε με τα λάθη που έκανε στους τόνους;
- Γιατί ο παπαγάλος έκανε όλα αυτά τα λάθη;

2. Συζητήστε στην τάξη τι σας έκανε να γελάσετε πιο πολύ στην ιστορία του Τρύφωνα του παπαγάλου.

3. Ο Μάριος λέει ότι: «λάθη κάνουμε, όταν πάμε στο σχολείο απροετοίμαστοι». Η Αλεξάνδρα

διαφωνεί: «πιο συχνά κάνουμε λάθη όταν δεν έχουμε καταλάβει κάτι καλά». Συζητήστε στην τάξη:

- Εσείς τι άποψη έχετε; Πότε συνήθως κάνετε λάθη;
- Πώς αντιδράτε όταν απαντάτε λάθος σε μια ερώτηση του δασκάλου σας;
- Όταν κάνετε κάποιο λάθος, θέλετε να το συζητήσετε με κάποιον άλλο (με κάποιο συμμαθητή σας, τους γονείς σας, το δάσκαλο σας);
- 🌸 Πώς αντιδράτε, όταν απαντάει λάθος κάποιος συμμαθητής σας;

4. «Πρέπει να κάνουμε **λάθη**, Τρύφωνα, γιατί έτσι μαθαίνουμε» είπε η κυρία Καλλιόπη.

► Βάλτε το Χ στο κουτάκι που δείχνει τι είναι η χρωματισμένη λέξη:

ουσιαστικό

επίθετο

αρσενικό θηλυκό ουδέτερο

ενικός πληθυντικός
αριθμός αριθμός

ονομαστική γενική αιτιατική

- Παρατηρήστε στον παρακάτω πίνακα πώς κλίνονται τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ος:

Ενικός Αριθμός

Όνομ.	το λάθος	το μέγεθος
Γεν.	του λάθους	του μεγέθους
Αιτ.	το λάθος	το μέγεθος
Κλητ.	λάθος	μέγεθος

Πληθυντικός Αριθμός

Όνομ.	τα λάθη	τα μεγέθη
Γεν.	των λαθών	των μεγεθών
Αιτ.	τα λάθη	τα μεγέθη
Κλητ.	λάθη	μεγέθη

- Συμπληρώστε τα κενά βάζοντας τα ουδέτερα ουσιαστικά που είναι στην παρένθεση στην κατάλληλη πτώση και στον κατάλληλο αριθμό. Έτσι θα διαβάσετε για το μεγάλο ταξίδι του Τρύφωνα!

Ο Τρύφωνας, ο παπαγάλος, μια μέρα αποφάσισε να αφήσει την κυρία Καλλιόπη και να επιστρέψει

στην Αφρική στο .....
(μέρος) όπου γεννήθηκε. Η άκρη
..... (το ράμφος) του
ακούμπησε ..... (το ράμφος)
του καναρινιού και έτσι αποχαιρε-
τίστηκαν. Ετοίμασε τα πράγματα
του και ξεκίνησε για το μεγάλο
ταξίδι. Πέταξε πάνω από .....
(έδαφος) που δεν είχε ξαναδεί και
είδε ..... (μέρος) που του έκα-
ναν μεγάλη εντύπωση. Πέρασε
πάνω από τα νησιά .....
(το Αιγαίο Πέλαγος) αλλά και από
άλλα μικρότερα .....
(πέλαγος). Τα ..... (όρος)
που συνάντησε τον δυσκόλεψαν
λίγο αλλά τελικά τα κατάφερε. Όταν
αντίκρισε την πυκνή βλάστηση των
τροπικών ..... (δάσος)
της Αφρικής, κατάλαβε πια ότι
βρισκόταν πολύ κοντά στον
προορισμό του.

5. «Η κυρία Καλλιόπη πετάει μια μεγάλη πατάτα μέσα στην κατσαρόλα με το νερό». «Ο Τρύφωνας πετάει πάνω στην κερασιά και βολεύεται σ' ένα κλαδί».

Ποια είναι η σημασία του ρήματος *πετάω* / *πετώ* στην πρώτη πρόταση και ποια στη δεύτερη;

Το ρήμα *πετάω* / *πετώ* χρησιμοποιείται με μεταφορική σημασία μόνο του ή μέσα σε φράσεις.

Αντιστοιχίστε τις φράσεις με τις σημασίες τους.

Η Αλεξάνδρα πετάει στα σύννεφα.

Ψήλωσε.

Άργησες! Πάει, πέταξε το πουλάκι!

Είναι χαρούμενη.

Ο Μάριος πετάει στο μάθημα της Γλώσσας.

Χάθηκε η ευκαιρία.

Όταν ήταν έξι χρονών η Αλεξάνδρα, πέταξε απότομα μπόι.

Πήγε.

Είχα αργήσει στο μάθημα και με πέταξε ο πατέρας μου με το αυτοκίνητο.

Έβγαλε καινούριους βλαστούς.

Η αμυγδαλιά πέταξε μπουμπούκια

Τα καταφέρνει πολύ καλά.

6. Συμπληρώστε τα γράμματα που λείπουν για να διαβάσετε σωστά το διάλογο του Τρύφωνα με την κυρία Καλλιόπη. Τονίστε όπου χρειάζεται.

- Και γιατί μου 'βγαλες το λάδ__ μ' όλ' αυτά τα λάθ__;

- Εσ__ δε μου είφες φως φρέφ__ να κάνω λάθ__ για να μάθω; Ε; Δε μου το είφες; λέει ο Τρύφωνας. Πετά__ τώρα πάνω στην κερασιά και βολεύετ__ σ' ένα κλαδί, φαράξενα φουλιά αυτοί οι άνθρωφ__ μονολογεί. Φρ__τα σου μαθ__νουν κάτι και μόλις εσ__ το μάθ__ς καλά σε μαλ__νουν κι αφοφάνω.

7. Ο Τρύφωνας είπε ότι η λέξη λαγός τονίζεται στο ξι.

- Μα πού το είδες το ξι στη λέξη λαγός, ευλογημένο πουλί; τον

μάλωσε η κυρία Καλλιόπη πολύ θυμωμένη.

► Σε ποιο χρόνο βρίσκονται τα ρήματα που είναι γραμμένα με έντονα γράμματα;

► Γράψτε τα ρήματα στον Ενεστώτα: .....

.....

Τι παρατηρείτε; Ο Ενεστώτας του ρήματος «μάλωσα» είναι «μαλώνω», ενώ ο Ενεστώτας του ρήματος «είπα» είναι «λέω» και ο Ενεστώτας του ρήματος «είδα» είναι «βλέπω». Τα ρήματα αυτά που σχηματίζονται με περίεργο τρόπο στον Ενεστώτα και στον Αόριστο λέγονται ανώμαλα ρήματα.

► Ανακαλύψτε και άλλα τέτοια ρήματα συμπληρώνοντας τα κενά στο παρακάτω κείμενο με τα ρήματα που

είναι στην παρένθεση στον αόριστο και στον κατάλληλο τύπο.

Ο Μάριος και η Αλεξάνδρα ..... (μπαίνω) στο σπίτι της κυρίας Καλλιόπης και (βρίσκω) ..... τον Τρύφωνα μέσα σε ένα ντουλάπι της κουζίνας.

- Τι κάνεις εκεί μέσα Τρύφωνα; ..... (Βγαίνω) έξω και ..... (κατεβαίνω) γρήγορα κάτω. Πάνω στο τραπέζι σε περιμένει μια έκπληξη.

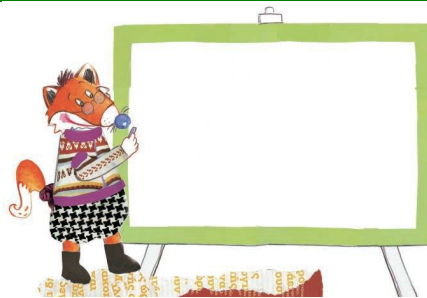
Ο Τρύφωνας (βλέπω) ..... το γαλακτομπούρεκο και (λέει) ..... ότι θέλει να το ..... (τρώω) όλο. Ο Τρύφωνας, αφού ..... (τρώω) όλο το γλυκό και ..... (πίνω) και μια πορτοκαλάδα, ... (λέω) στα παιδιά:

- Σας παρακαλώ πολύ, μην..... (λέω) τίποτα στην κ. Καλλιόπη γιατί δε θα με αφήσει να.....

(πηγαίνω) στο πάρτι γενεθλίων του
καναρινιού!

- Εντάξει, του ..... (λέω) τα
παιδιά. .... (πλένω) το
πιάτο, ... (παίρνω) μαζί τους
το μπουκάλι της πορτοκαλάδας και
..... (φεύγω) χαμογελώντας
από το σπίτι.

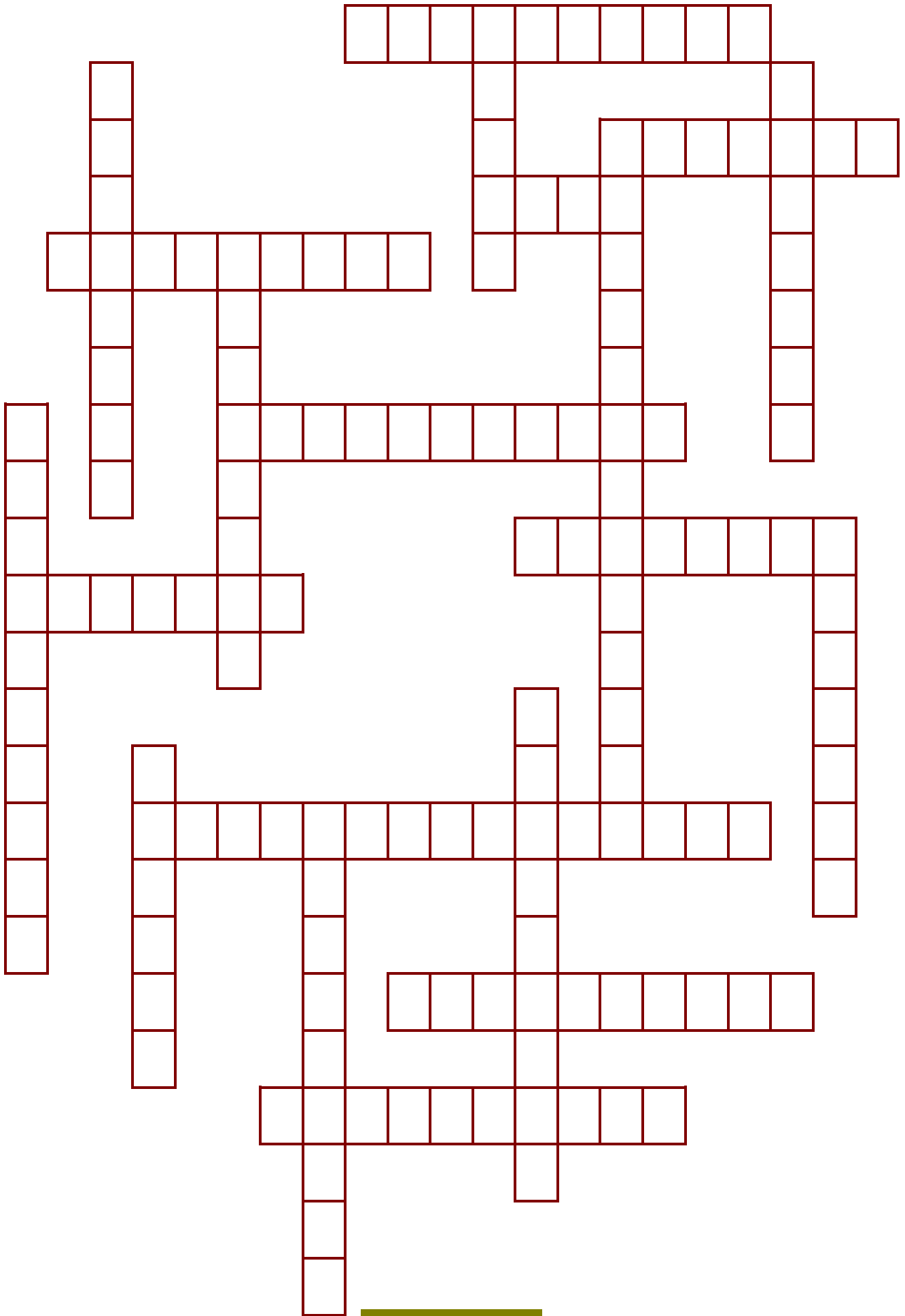
Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική
Αόριστος		
είδα	(να) δω	-
είδες	(να) δεις	δες
είδε	(να) δει	-
είδαμε	(να) δούμε	-
είδατε	(να) δείτε	δείτε
είδαν	(να) δουν(ε)	-

**Βάλτε τις παρακάτω λέξεις στο
σταυρόλεξο.**

Οι λέξεις είναι χωρισμένες ανάλογα με τον αριθμό των γραμμάτων τους.

Αριθμός γραμμαμάτων	Λέξεις
4	λάθη
5	μυαλό
6	οπαδός
7	δεξίωση, ένοικος, κωμικός, σειρήνα, σύμφωνο
8	εξαίρεση, φεγγίτης, έκτακτος
9	αξιοθέατα, αυτόγραφο, διάλειμμα
10	συνέντευξη, γραμματική, αριθμητική, μαγείρισσα
11	ανεξαρτησία
13	δημοσιογράφος
15	πολλαπλασιασμός

Πίνακας Αυτοαξιολόγησης

Για να δω τι έμαθα...

Σημειώνω ένα ✓ στο αντίστοιχο κουτάκι

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να συνεχίζω μια ιστορία όταν γνωρίζω την αρχή της.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να μετατρέπω μια εικονογραφημένη ιστορία σε κείμενο.			
Να χρησιμοποιώ τα επιφωνήματα.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να ξεχωρίζω τα διαφορετικά είδη ομοιοκαταληξίας.			
Να κλίνω τα ουδέτερα ουσιαστικά σε -ος.			
Να κλίνω τα ανώμαλα ρήματα στον Αόριστο.			

Σ' αυτή την ενότητα έμαθα:	Χρειάζομαι ακόμα βοήθεια	Μπορώ μόνος μου	Μπορώ να βοηθήσω το συμμαθητή μου
Να φτιάχνω μια εικονογραφημένη ιστορία			
Να περιγράψω το αγαπημένο μου ζώο.			
Να γράψω τους ήχους με γράμματα.			

Η Ραλλού σάς προτείνει.

Argilli Marcello, *Πολύχρωμα παραμύθια*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1988.

Έλιοτ Τ.Σ., *Το εγχειρίδιο πρακτικής γατικής του γερο-Πόσουμ*, εκδ. Αγρα, Αθήνα, 2000, μετάφραση Παυλίνα Παμπούδη - Γιάννης Ζέρβας.

Καλιότσος Παντελής, *Πατέρας και γιος*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1987.

Κλιάφα Μαρία - Βαλάση Ζωή, *Ας παίξουμε πάλι*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1988.

Κωσταλλά Άννα, *Τρύπωνας ο φαφαγάλος*, εκδ. Πατάκη, Αθήνα, 2001.

Πικρός Πέτρος, *Καραγκιόζης και Μίκι Μάους*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1987.

Ροντάρι Τζιάνι, *Φλυαρίες ανάμεσα στον ουρανό και τη γη*, εκδ. Τεκμήριο, Αθήνα, 1986.

Σακελλαρίου Χάρης, *Βατραχομυομαχία*, εκδ. Καστανιώτης, Αθήνα, 1987.

Σπαθάρης Ευγένιος και Σωτήρης, *Ο Καραγκιόζης των Σπαθάρηδων*, εκδ. Νεφέλη, Αθήνα, 1979.

Τριβιζάς Ευγένιος, *Το όνειρο του Σκιάχτρου*, εκδ. Εστία, Αθήνα, 1984.
Χορτιάτη Θέτη, *Παιχνιδόλεξα*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 2002.

Ανθολόγιο:

Αίσωπος, «Λιοντάρι και αγριόχοιρος»
Αποστολίδης Τάσος, «Το λιοντάρι και το αγριογούρουνο»

12 Ενότητα.

Χαίρε, ω χαίρε, Ελευθεριά!

**Η Ελλάς ευγνωμονούσα, Θ. Βρυζά-
κη, Εθνική Πινακοθήκη Μίρκα
Παλιούρα, Το Λεύκωμα του '21,
Διεύθυνση έκδοσης - παραγωγής:
ΙΔΡΥΜΑ ΤΥΠΟΥ Α.Ε, 1996**

Σ' αυτή την ενότητα:

Θα θαυμάσουμε τον ηρωισμό των αγωνιστών της ελληνικής επανάστασης του 1821 μέσα από δημοτικά τραγούδια, απομνημονεύματα ηρώων και άλλα κείμενα.

***Σε γνωρίζω από την κόψη του
σπαθιού την τρομερή,
σε γνωρίζω από την όψη,
που με βία μετράει τη γη.***

***Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα ανδρειωμένη,
χαίρε, ω χαίρε, Ελευθέρια!***

***Εκεί μέσα εκατοικούσες,
πικραμένη, εντροπαλή,
κι ένα στόμα ακαρτερούσες,
«έλα πάλι», να σου πει.***

**Ἄργειε νάλθει εκείνη η μέρα,
κι ήταν όλα σιωπηλά,
γιατί τα ἔσκιαζε η φοβέρα
και τα πλάκωνε η σκλαβιά.**

**Ἕγνος εἰς τὴν Ἐλευθερίαν
Διονύσιος Σολωμός Μελοποίηση:
Νικόλαος Μάντζαρος**

Ἔτσι σώθηκε το ἔθνος

**Το ελληνικό γένος, αν σώθηκε
ως τα σήμερα, αν επέζησε ὕστερα
ἀπὸ τόσους εχτροὺς ὕστερα ἀπὸ
τόσους αἰῶνες κακομοιριά, σκλαβιά
και πείνα, το χρωστάει ὄχι στη
λογική. Το χρωστάει στο θάμα. Στην
ακοίμητη σπίθα που καίει μέσα στα
σωθικά της Ελλάδας. Θυμηθεῖτε το
'21.**

Ευλογημένη η σπίθα αυτή, που αψηφάει* τις φρόνιμες συμβουλές της λογικής κι όταν φτάσει το Γένος στα χείλια του γκρεμού, βάζει φωτιά σε ολόκληρη την ψυχή και φέρνει το θάμα.

Στα θάματα χρωστάει η Ελλάδα τη ζωή της.

Πατρίδα! πατρίδα! αναστενάζει ο Μακρυγιάννης, μόνο ο Θεός σε κυβερνάει και σε διατηρεί ακόμη. Αλήθεια μόνο ο Θεός, μόνο η σπίθα τη στιγμή που κιντυνεύει σε μια γωνιά της Ελλάδας να σβήσει, πετιέται σε μιαν άλλη και γίνεται πυρκαγιά...

Αυτό 'ναι το μυστικό της Ελλάδας. Σαν το παραμυθένιο πουλί καίγεται, γίνεται στάχτη κι από

---

*αψηφώ: δεν υπολογίζω, δε λογαριάζω

**τη στάχτη ξεπετιέται ανανιωμένη.
Δε θα πεθάνει λοιπόν ποτέ η ράτσα
ετούτη; Όχι!**

***Καζαντζάκης Νίκος,
Ο Καπετάν Μιχάλης
Αριστοτέλης Χρ. Κωστόπουλος,
Βικτωρία Κωτουλοπούλου-
Κωστοπούλου,
Το θαύμα του 1821, εκδ. Μαλλιάρης-
Παιδεία Α.Ε., Θεσσαλονίκη, 1991***

***Μίρκα Παλιούρα, Το Λεύκωμα
του '21, Διεύθυνση έκδοσης -
παραγωγής: ΙΔΡΥΜΑ ΤΥΠΟΥ Α.Ε.,
1996***

- Σύμφωνα με το συγγραφέα, αν η Ελλάδα κατάφερε να κρατηθεί ζωντανή ύστερα από τόσους αιώνες σκλαβιάς «το χρωστάει στο θάμα». Πώς καταλαβαίνετε εσείς αυτή τη φράση;

- Γιατί ο αγώνας των Ελλήνων το '21 ξεπερνούσε τη λογική;

- Βρείτε κι άλλα παραδείγματα από την ελληνική ιστορία που δείχνουν ότι οι Έλληνες κατάφεραν αυτό, που σύμφωνα με τη λογική, ήταν ακατόρθωτο.

- Ο Μακρυγιάννης ήταν από τους ήρωες της ελληνικής επανάστασης. Ποια δύναμη, κατά τη γνώμη του, έκανε την πατρίδα να επιβιώσει στις δύσκολες στιγμές της ιστορίας της; Βρείτε πληροφορίες γι' αυτόν τον ήρωα.

Εμείς δεν προσκυνούμε

Ο Ιμπραήμ έστειλε τον Κεχαγιά με χίλιους στρατιώτες με τσεκούρια και με άρματα στη Μεσσηνία να βάλουν φωτιά και τσεκούρι. Όσα δεν καίγονταν θα τα έκοβαν, ελαιώνες, συκιές, μουριές...

Στον Κεχαγιά έδωσε και μια διαταγή για τους Μεσσήνιους να προσκυνήσουν, ειμή* να αρχίσει το έργο του.

Διαβάζοντας τη διαταγή, που ήταν πολύ αυστηρή, του αποκρίθηκα από μέρος του λαού της Μεσσηνίας:

«Αυτό που μας φοβερίζεις, να μας κάψεις και να μας κόψεις τα καρποφόρα δέντρα μας, δεν είναι έργο της πολεμικής γιατί τα άψυχα δέντρα δεν εναντιώνονται σε

---

* ειμή: αλλιώς

κανένα. Το δίκαιο του πολέμου είναι να πολεμάει κανείς με τους ανθρώπους και όχι με τα άψυχα δέντρα.

Όχι τα κλαριά να μας κόψεις, όχι τα δέντρα, όχι τα σπίτια που μας έκαψες, μόνο πέτρα απάνω στην πέτρα να μη μείνει, εμείς δεν προσκυνούμε. Γιατί τα δέντρα μας, αν τα κόψεις και τα κάψεις, τη γη δεν μπορείς να τη σηκώσεις. Και η ίδια η γη, που τα έθρεψε, αυτή η ίδια γη μένει δική μας και τα μετά κάνει.

**Κολοκοτρώνης,
K. Krazeisen,
1828 Μίρκα
Παλιούρα, Το
Λεύκωμα του '21
Διεύθυνση έκδο-
σης – παραγω-
γής: ΙΔΡΥΜΑ
ΤΥΠΟΥ Α.Ε, 1996**

Μόνο ένας Έλληνας να μείνει πάντα θα πολεμούμε. Και μην ελπίζεις πως τη γη μας θα την κάμεις δική σου. Βγάλ' το από το νου σου».

**Θεόδωρος Κολοκοτρώνης,
Απομνημονεύματα
Τερτσέτης Γεώργιος,
Αριστοτέλης Χρ. Κωστόπουλος,
Βικτωρία Κωτουλοπούλου-
Κωστοπούλου,
Το θαύμα του 1821, εκδ. Μαλλιάρης-
Παιδεία Α.Ε., Θεσσαλονίκη, 1991**

► Τι ζήτησε ο Ιμπραήμ από τους Μεσσήνιους;

► Ποιος αποκρίθηκε για λογαριασμό τους; Από πού το καταλαβαίνετε;

► Τι σας εντυπωσίασε περισσότερο στην απάντησή του;

Ο τρελός μπουρλοτιέρης

Τέλη Σεπτεμβρίου του 1826 ο ελληνικός στόλος βρέθηκε ξαφνικά μέσα στο στενό της Μυτιλήνης μ' ενάντιο άνεμο κυκλωμένος από τον τουρκικό στόλο και κινδύνευε. Ο Μιαούλης σήμανε υποχώρηση με γεμάτα τα πανιά.

Ο Υδραίος όμως Γεώργιος Πολίτης με το μπουρλότο του ούτε πανιά άνοιξε ούτε να υποχωρήσει έδειξε σκοπό. Μα ούτε και το ναύαρχο του θέλησε ν' ακούσει, που του έστειλε βάρκες να τον ρυμουλκάρουν. Στάθηκε αντιμέτωπος και προκαλούσε τον εχθρό. Κι εκείνος, βλέποντας ένα μονάχο παλιοκάραβο να του αντιστέκεται, μάνισε, δαιμονίστηκε. Έβαλε στη μέση τον Πολίτη και για κάμποση ώρα κανονιοβολώντας τον δεν

μπόρεσε μήτε να τον κάψει μήτε να τον βουλιάξει!

Τότε έστειλε είκοσι βάρκες να πιάσουν με ρεσάλτο (έφοδο) το υδραίικο καράβι. Πηδάει αμέσως και ο Πολίτης στη δική του βάρκα, που είχε ένα κανόνι, πέφτει τυφλά μέσα στις τούρκικες κι αρχίζει με ψιλή και με χοντρή φωτιά έναν

Η πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη, Νίκος Λύτρας, Πινακοθήκη Αβέρωφ. Μίρκα Παλιούρα, Το Λεύκωμα του

'21, Διεύθυνση έκδοσης – παραγωγής: ΙΔΡΥΜΑ ΤΥΠΟΥ Α.Ε, 1996

πόλεμο τρελό και τις αναγκάζει
όλες να σκορπίσουν! Ύστερα
ανεβαίνει πάλι στο καράβι του,
απλώνει όλα τα πανιά και ορθός
στην πρύμνη, φοβερίζοντας με τη
μαχαίρα και με τη φωνή του,
περνάει ανάμεσα από τα τούρκικα,
που τον κοιτάζουν και απορούν!

*Σπύρος Τρικούπης, Ιστορία της
Ελλ. Επανάστασης
Αριστοτέλης Χρ. Κωστόπουλος,
Βικτωρία Κωτουλοπούλου-
Κωστοπούλου,*

*Το θαύμα του 1821, εκδ. Μαλλιάρης-
Παιδεία Α.Ε., Θεσσαλονίκη, 1991*

• Τι ανάγκασε το ναύαρχο
Μιαούλη να σημάνει υποχώρηση;

• Τι αποφάσισε να κάνει ο
Υδραίος Γεώργιος Πολίτης και
ποια ήταν η αντίδραση του εχθρού;

- Γιατί ο Γεώργιος Πολίτης χαρακτηρίζεται ως ο τρελός μπουρλοτιέρης;
- Βρείτε πληροφορίες για τη συμβολή των ελληνικών νησιών στον αγώνα του '21.

Του Διάκου

(Αναφέρεται στη μάχη της Αλαμάνας και το μαρτυρικό θάνατο του Αθανάσιου Διάκου)

Πολλή μαυρίλα πλάκωσε, μαύρη
σαν καλιακούδα* ...
Ομέρ Βρυώνης έρχεται με
δεκαοχτώ χιλιάδες.

---

*καλιακούδα: μαύρο πουλί που μοιάζει με κοράκι

Ο Διάκος σαν τ' αγρίκησε* , πολύ
του κακοφάνη.

- Καρδιά, παιδιά μου, φώναξε.

Παιδιά, μη φοβηθείτε
σταθείτ' αντρειά σαν Έλληνες και
σα Γραικοί σταθείτε...

Τρία γιουρούσια έκαμαν, τα τρία
αράδα αράδα.

Έμεινε ο Διάκος στη φωτιά με
δεκαοχτώ λεβέντες,
τρεις ώρες επολέμαε με δεκαοχτώ
χιλιάδες!

Βούλωσαν τα κουμπούρια του κι
ανάψαν τα τουφέκια
κι ο Διάκος εξεσπάθωσε και στη
φωτιά χιμάει.

Ήξήντα ταμπούρια χάλασε κι εφτά
μπουλουκμπασήδες*

---

*γρίκησε: αντιλήφτηκε, άκουσε

*μπουλούκμπασης: Τούρκος αρχηγός μικρού στρατιωτικού σώματος

και το σπαθί του κόπηκε ανάμεσα
στη χούφτα
και ζωντανό τον έπιασαν και στον
πασά τον πάνε...

Κι ο Ομέρ Βρυώνης μυστικά στο
δρόμο τον ρωτούσε:

- Γίνεσαι Τούρκος, Διάκο μου, την
πίστη σου ν' αλλάξεις;

Κι εκείνος αποκρίθηκε και στρίβει
το μουστάκι:

- Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός
θε να πεθάνω!

*Δημοτικό Πολίτης Νίκος,
Εκλογαί από τα τραγούδια
του ελληνικού λαού,
εκδ. Ε.Γ.Βαγιονάκη, Αθήνα, 1978*

**Ψηφιδωτά Ελ. Βοΐλα,
Αριστοτέλης Χρ.
Κωστόπουλος,
Βικτωρία Κωτουλο-
πούλου-Κωστοπού-
λου, Το θαύμα του
1821, εκδ. Μαλλιάρης-
Παιδεία Α.Ε.,
Θεσσαλονίκη, 1991**

- Το παραπάνω κείμενο είναι ένα δημοτικό τραγούδι. Τι γνωρίζετε για τα δημοτικά τραγούδια;
- Σε ποιον ήρωα αναφέρεται αυτό το δημοτικό τραγούδι;
- Σε ποια σημεία του δημοτικού τραγουδιού φαίνεται ο ηρωισμός του Αθανάσιου Διάκου; Ποια φράση του σας εντυπωσίασε;

- Γνωρίζετε άλλους ήρωες της ελληνικής επανάστασης; Ποιον

ήρωα ή ποια ηρωίδα θαυμάζετε περισσότερο; Μιλήστε γι' αυτούς στην τάξη. Βρείτε φωτογραφίες τους και φτιάξτε μια αφίσα-αφιέρωμα με αυτούς τους ήρωες που θα το χρησιμοποιήσετε στο στολισμό της τάξης σας για τη γιορτή της 25ης Μαρτίου.

• Γνωρίζετε κάποιον ήρωα που αγωνίστηκε στην περιοχή σας; Βρείτε πληροφορίες και αφιερώστε ένα μέρος της σχολικής γιορτής σ' αυτόν τον ήρωα.

Κατάλογος των αγωνιστών

Αναγνωσταράς

Ανδρούτσος

Ανδρούτσος Οδυσσέας

Άστιγξ

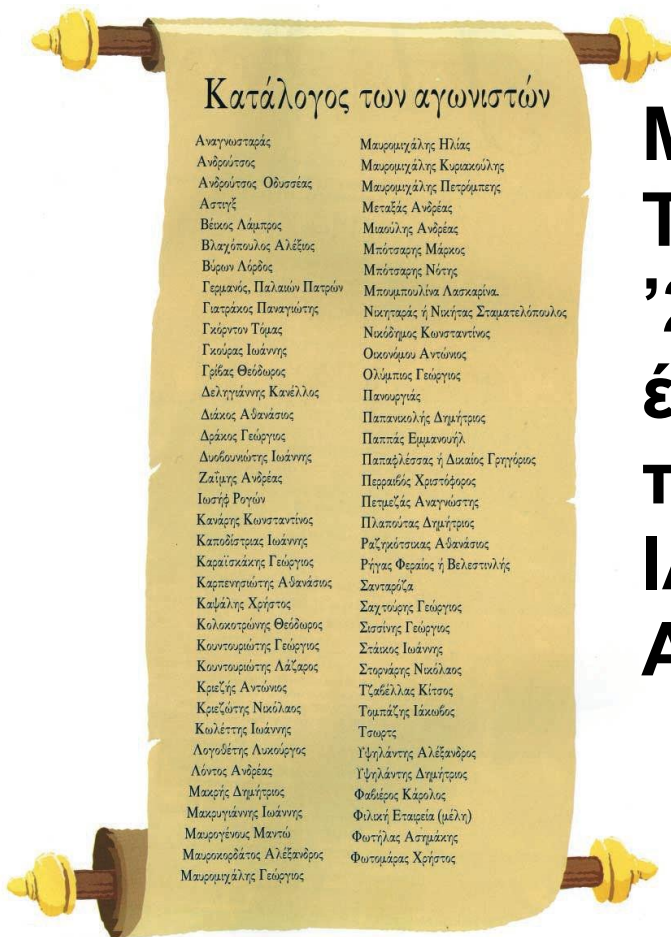
Βέικος Λάμπρος

Βλαχόπουλος Αλέξης

**Βύρων Λόρδος
Γερμανός, Παλαιών Πατρών
Γιατράκος Παναγιώτης
Γκόρντον Τομάς
Γκούρας Ιωάννη
Γρίβας Θεόδωρος
Δεληγιάννης Κανέλλας
Διάκος Αθανάσιος
Δράκος Γιώργιος
Δυοβουνιώτης Ιωάννης
Ζαΐμης Αντρέας
Ιωσήφ Ρογών
Κανάρης Κωνσταντίνος
Καποδίστριας Ιωάννης
Καραϊσκάκης Γεώργιος
Καρπενησιώτης Αθανάσιος
Καψάλης Χρήστος
Κολοκοτρώνης Θεόδωρος
Κουντουριώτης Γεώργιος
Κουντουριώτης Λάζαρος
Κριεζής Αντώνιος
Κριεζώτης Νικόλαος**

**Κωλέττης Ιωάννης
Λογοθέτης Λυκούργος
Λόντος Αντρέας
Μακρής Δημήτριος
Μοκρυγιάννης Ιωάννης
Μαυρογένους Μαντώ
Μαυραμιχάλης Γεώργιος
Μαυρομιχάλης Ηλίας
Μαυραμιχάλης Κυριακούλης
Μαυρομιχάλης Πετρόμπεης
Μεταξάς Αντρέας
Μιαούλης Αντρέας
Μπότσαρης Μάρκος
Μπότσαρης Νότης
Μπουμπουλίνα Λασκαρίνα
Νικηταράς ή Νικήτας
Σταματελόπουλος
Νικόδημος Κωνσταντίνος
Οικονόμου Αντώνιος
Ολύμπιος Γεώργιος
Πανουργιάς
Παπανικολής Δημήτριος**

**Παππάς Εμμανουήλ
Παπαφλέσσας ή Δικαίος Γρηγόριος
Περραιβός Χριστόφορος
Πετμεζάς Αναγνώστης
Πλαπούτας Δημήτριος
Ραζηκότσικας Αθανάσιος
Ρήγας Φεραίος ή Βελεστινλής
Σανταρόζα
Σαχτούρης Γεώργιος
Σισσίνης Γεώργιος
Στάικος Ιωάννης
Στορνάρης Νικόλαος
Τζαβέλλας Κίτσος
Τομπάζης Ιάκωβος
Τσωρτς
Υψηλάντης Αλέξανδρος
Υψηλάντης Δημήτριος
Φαβιέρος Κάρολος
Φιλική Εταιρεία (μέλη)
Φωτήλας Ασημάκης
Φωτομάρας Χρήστος**

**Μίρκα Παλιούρα,
Το Λεύκωμα του
'21, Διεύθυνση
έκδοσης -
παραγωγής:
ΙΔΡΥΜΑ ΤΥΠΟΥ
Α.Ε., 1996**

Η Ραλλού σάς προτείνει.

**Γκιώνας Νικόλαος- Ραπτοπούλου
Σοφία, Το Μεγάλο '21, εκδ. Πατάκη,
Αθήνα, 2003.**

**Μακρυγιάννης Ιωάννης,
Απομνημονεύματα, εκδ. ΙΔΡΥΜΑ
ΤΥΠΟΥ Α.Ε., Αθήνα, 1995.**

Εκδοτική Αθηνών Α.Ε., *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμοι ΙΑ' και ΙΒ', Αθήνα, 1975.

Πολίτης Νίκος, *Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού*, εκδ. Ε.Γ. Βαγιονάκη, Αθήνα, 1978.

Σβορώνος Νικόλαος, *Επισκόπηση της ελληνικής ιστορίας*, εκδ. Θεμέλιο, Αθήνα, 1978.

Τερτσέτης Γεώργιος, *Άπαντα - Κολοκοτρώνη απομνημονεύματα*, εκδ. Χρ. Γιοβάνη, Αθήνα, 1967.

Ανθολόγιο:

Βελεστινλής Ρήγας, «Θούριος»
Σολωμός Διονύσιος, «Ελεύθεροι
Πολιορκημένοι»

Όλοι διαφορετικοί, όλοι ίδιοι

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα γνωρίσουμε τι είναι ένα διαπολιτισμικό σχολείο.
- Θα συμπληρώσουμε μια αίτηση για να γίνουμε υποστηρικτές της unicef (γιούνισεφ).
- Θα φτιάξουμε μια αφίσα με θέμα τα δικαιώματα των παιδιών.
- Θα μάθουμε επίσης:
  - ▶ Να χρησιμοποιούμε τις οριστικές αντωνυμίες.
  - ▶ Σύνθετες λέξεις με τη λέξη «γη».
- Θα γνωρίσουμε τα δικαιώματα των παιδιών.

**...και όλα αυτά
μαθαίνοντας πως όλοι είμαστε
τόσο διαφορετικοί όσο και ίδιοι!**

θέλω, μαθαίνω,
δουλεύω, πεινώ

δημιουργώ, παίζω,
αγαπώ, διεκδικώ

κλαίω γελώ

**παιδική εφημερίδα της Καθημε-
ρινής, Οι Ερευνητές πάνε παντού,
08/12/2001**

Όλου του κόσμου τα παιδιά

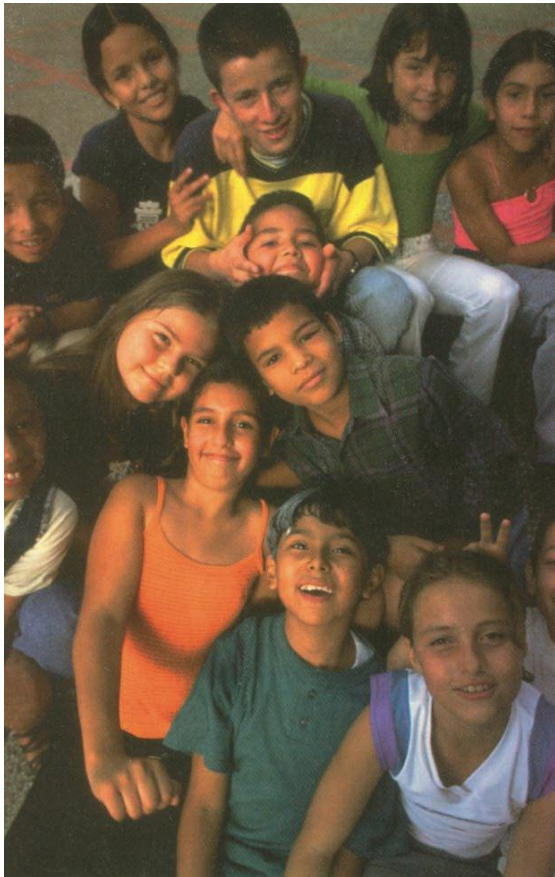
**Κίτρινο, μαύρο ή μελαμψό
έχω ένα χρώμα και τι μ' αυτό;
Μήπως και τ' άνθη τα ευωδιαστά,
χρώμα ένα έχουν και μια θωριά;**

**Μες στης μανούλας την αγκαλιά
το γάλα πήρα και τη μιλιά.
Μήπως στο λόγγο και τα πουλιά,
γλυκολαλούνε με μια λαλιά;**

**Σαν το λουλούδι, σαν το πουλί,
σαν κάθε πλάσμα σ' αυτή τη γη.
Για λίγη αγάπη, λίγη χαρά,
διψά η καρδιά μου και λαχταρά.**

**Τα χέρια ανοίγω και την καρδιά
σ' όλα του κόσμου τ' άλλα παιδιά!
Ελάτε, αδέρφια, κι εμπρός μαζί,
να λάμψει ο κόσμος, σαν την αυγή!**

**Χάρης Σακελλαρίου, Το βιβλίο των
τραγουδιών, εκδ. Ελληνικά
Γράμματα, Αθήνα, 2002**

**Unicef, Donna De
Cesare περιοδικά
Κόσμος, τεύχος
63ο, Χειμώνας
2006**

**1. Το ποίημα μιλάει για τα
παιδιά σ' όλο τον κόσμο.**

- **Με τι μοιάζουν τα παιδιά που έχουν διαφορετικό χρώμα; Με τι μοιάζουν τα παιδιά που μιλούν διαφορετική γλώσσα;**
- **Τι λαχταρούν τα πλάσματα όλης της γης;**

- Γιατί ο ποιητής αποκαλεί όλα τα παιδιά αδέρφια;

2. Ο ποιητής χρησιμοποιεί πολλές εικόνες στο ποίημα.

- Ποια εικόνα σάς αρέσει περισσότερο; Γιατί διαλέξατε αυτή την εικόνα;
- Σχεδιάστε την τώρα σε ένα φύλλο χαρτιού βάζοντας ένα δικό σας τίτλο. Κατόπιν συγκεντρώστε όλες τις ζωγραφιές σας και φτιάξτε ένα άλμπουμ με θέμα: **«Τα παιδιά ζωγραφίζουν για τα παιδιά».**

3. Κοιτάξτε ξανά το ποίημα:

- Υπογραμμίστε τις λέξεις που ομοιοκαταληκτούν.
- Τι ομοιοκαταληξία έχουν οι στίχοι;

4. Ο Ρασίμ, ένας συμμαθητής σας, που ήρθε πρόσφατα στην Ελλάδα από το Πακιστάν, έμαθε το ποίημα απ' έξω και το έγραψε στη φίλη του, την Ελένη. Η Ελένη χάρηκε πολύ αλλά, όταν διάβασε το στίχο: «το γάλα πείρα και τη μηλιά» δεν κατάλαβε τίποτα. Πού ήταν το πρόβλημα; Τι μπέρδεψε ο Ρασίμ; Βρείτε ποιες λέξεις, ενώ ακούγονται ίδιες, έχουν διαφορετική σημασία και ορθογραφία. Γράψτε τώρα τον παραπάνω στίχο σωστά.

.....

.....

5. Ο δάσκαλος ζήτησε από τα παιδιά να γράψουν για τον καλύτερό τους φίλο. Ο Ρασίμ έγραψε για το φίλο του τον Αχμέτ. Δυσκολεύτηκε

όμως σε κάποιες λέξεις. Βοηθήστε τον να διαλέξει και να γράψει κάθε φορά τη σωστή λέξη.

«Όταν πήγαινα σχολείο, στο χωριό μου στο Πακιστάν, είχα ένα(ν) ..... (φύλλο, φίλο, φύλο), τον Αχμέτ, που τον αγαπούσα πολύ. Ήταν πολύ ..... (ψιλός, ψηλός) και αδύ-νατος. Ήταν ανάμεσα στους καλύ-τερους παίχτες της ομάδας μπάσκετ του σχολείου μας. Στη Μουσική ..... (ώμος, όμως) και στο τραγούδι ήταν άφταστος. Τραγουδούσε τόσο ωραία, που στην ώρα της Μουσικής ανυπομονούσαμε να ακούσουμε τη γλυκιά του φωνή. Όταν ..... (πάλι, πάλη) πηγαίναμε κάπου εκδρομή, είχαμε την ..... (τοίχοι, τύχη) να μας παίζει στην κιθάρα του όποιο τραγούδι τού ζητούσαμε. Τώρα

μου ..... (λύπη, λείπει) πολύ και θα ήθελα σύντομα να τον ξαναδώ».

6. Η λέξη γη όταν ενώνεται με άλλες λέξεις αλλάζει και γράφεται διαφορετικά!

Έτσι τότε γίνεται γεω-, όταν είναι α' συνθετικό και τότε -γειος, -γεια, -γειο όταν είναι β' συνθετικό.

Ενώστε σωστά τις λέξεις, που είναι στην παρένθεση, για να διαβάσετε τις προτάσεις:

🌸 Ο Τζον μας είπε ότι τα σπίτια στην Καλιφόρνια είναι φτιαγμένα έτσι ώστε να είναι αντισεισμικά, γι' αυτό και δεν έχουν .....
(υπό + γη).

🌸 Η Λούσυ από την Αυστραλία είναι πολύ καλή στη .....
(γη + μετρώ).

Είχε μάλιστα βραβευτεί στη χώρα της.

🌸 Ο Ανρί από τη Γαλλία θέλει να σπουδάσει ..... (γη + πόνος) γιατί αγαπάει πολύ τα φυτά.

🌸 Τα παιδιά από το Σουδάν που ήρθαν στη χώρα μας με το αεροπλάνο είπαν ότι φοβήθηκαν πολύ και στην ..... (από + γη) και στην ..... (προς + γη).

🌸 Ο Κάρλος από το Μεξικό είπε ότι η τάξη υποδοχής του σχολείου του βρίσκεται στο ..... (ίσος+γη).

7. Αντιγράψτε 2 στίχους του ποιήματος που σας άρεσαν περισσότερο. Προσέξτε τα σημεία στίξης.

.....
.....
.....

Το σχολείο του κόσμου

Το σχολείο μας έχει μαθητές από διάφορα μέρη του κόσμου. Οι γονείς μας εργάζονται εδώ στο Παρίσι και δεν μπορούμε να πάμε σχολείο στον τόπο μας γιατί είναι μακριά.

Έχουμε ένα δάσκαλο για τη Γυμναστική κι έναν που μας μαθαίνει τη γλώσσα αυτού του τόπου. Τα μαθήματα αυτά τα κάνουμε όλοι μαζί, χωριστά βέβαια τα μικρά παιδιά, χωριστά τα μεγάλα. Έχουμε κι ένα δάσκαλο ή μια δασκάλα από την πατρίδα μας. Όταν κάνουμε μάθημα μαζί τους, όσα παιδιά είναι από την ίδια χώρα μπαίνουν σε μια τάξη, μικρά μεγάλα.

Οι δάσκαλοι συχνά φορούν ρούχα του τόπου τους. Κι αν φορούσαν ίδια ρούχα, πάλι δε θα

έμοιαζαν μεταξύ τους. Άλλοι είναι ξανθοί, άλλοι μελαψοί, άλλοι μικροσκοπικοί, άλλοι πανύψηλοι, μερικοί με σχιστά μάτια, μερικοί με στρογγυλά. Μα όλοι είναι φίλοι μεταξύ τους.

Κάθε ομάδα μαθαίνει τη γλώσσα, τα τραγούδια, την ιστορία και τους χορούς του τόπου της. Μια μέρα την εβδομάδα βγαίνουμε από το σχολείο και κάνουμε μια μικρή παρέλαση γύρω από το τετράγωνο κρατώντας πινακίδες. Οι γείτονες κι οι περαστικοί χαμογελούν και κοιτάζουν με ενδιαφέρον τις πινακίδες μας. Μερικοί μάλιστα χειροκροτούν. Περιμένουμε τη μέρα αυτή ανυπόμονα και την ετοιμάζουμε με πολύ κέφι.

«Να διαλέξετε έναν άνθρωπο από τη χώρα μας που βοήθησε να γίνει καλύτερος ο κόσμος» λέει

κάθε δάσκαλος στην ομάδα του.
Από όσα μας έχουν πει, διαλέγουμε
ένα πρόσωπο για ήρωα μας,
κολλάμε σε χαρτόνι τη φωτογραφία
του ή μια ζωγραφιά του και
φτιάχνουμε την πινακίδα μας.
Άλλος προτιμά επιστήμονα, άλλος
καλλιτέχνη, άντρα ή γυναίκα, που
προσπάθησε να καλυτερέψει τον
κόσμο όχι με πόλεμο αλλά με την
προσφορά του. Πριν βγούμε στο
δρόμο, δείχνουμε τη δουλειά μας η
μια ομάδα στις άλλες και εξηγούμε
ποιον διαλέξαμε και γιατί. Έτσι
μαθαίνουμε για ήρωες από μακρινά
μέρη του πλανήτη μας.

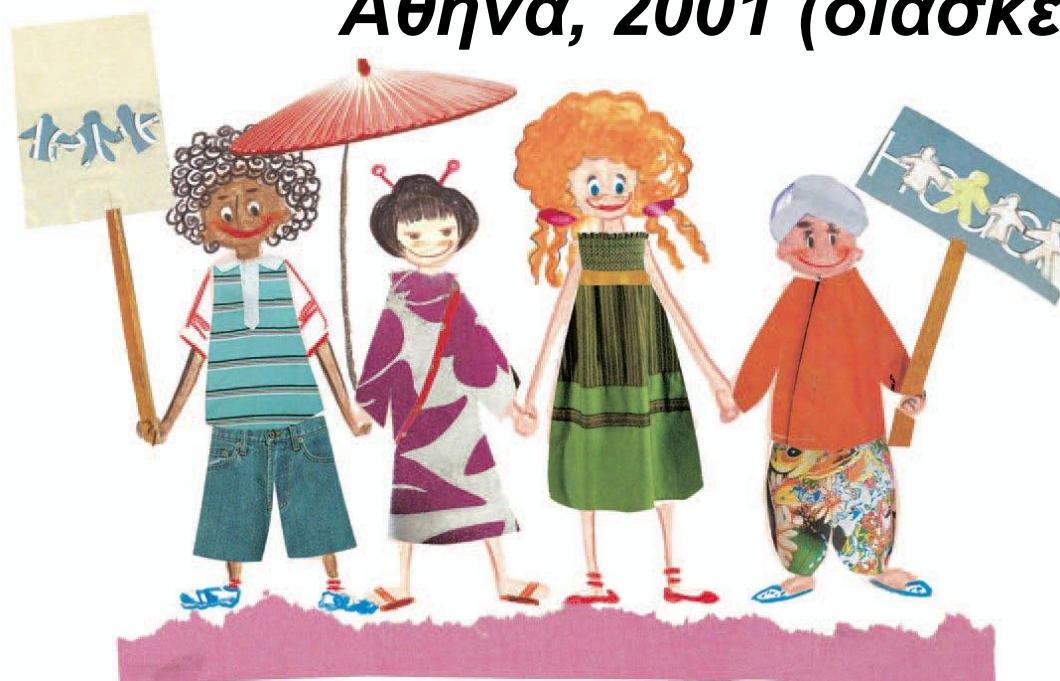
Μια μέρα το μήνα κάνουμε
μεγάλη παρέλαση. Περπατάμε
γύρω από τέσσερα τετράγωνα και
κρατάμε κάθε ομάδα τη σημαία της,
τις πινακίδες με σπουδαία
πρόσωπα και εικόνες με ωραία

τοπία από τις χώρες μας. Εκείνη τη μέρα παρελαύνουμε φορώντας κάτι χαρακτηριστικό από τον τόπο μας: ξύλινα τσόκαρα ή ψηλές μπότες, ζωνάρι ή σάλι, σκούφο ή μαντήλα. Κάθε ομάδα τραγουδά, με τη σειρά, κάποιο τραγούδι του τόπου της, και όλοι οι περαστικοί σταματούν και μας χαιρετούν. Μια κυρία μάλιστα φίλησε συγκινημένη μια δασκάλα κι εκείνη έγινε κόκκινη σαν παντζάρι, γιατί δε συνηθίζεται να φιλιούνται στην πατρίδα της.

Δεν ξέρουμε ακόμα χίλια πράγματα ούτε θα προλάβουμε ποτέ να τα μάθουμε όλα. Δε θα μάθουμε όλες τις γλώσσες που μελετούν τα παιδιά στις διπλανές τάξεις. Το πολύ πολύ λίγες λέξεις από κάθε μια. Και ούτε θα μάθουμε τα τραγούδια τους. Ίσως λίγες νότες εδώ κι εκεί. Ξέρουμε όμως ότι όλοι είμαστε

ίδιοι και αγαπάμε ο ένας τον άλλον.
Όταν μεγαλώσουμε, κάποιοι από
μας ίσως γίνουν επιστήμονες,
καλλιτέχνες ή αρχηγοί. Τότε, θα
κάνουμε σπουδαία πράγματα, γιατί
έχουμε μάθει το πιο μεγάλο μάθημα
στο σχολείο μας: τη χαρά μπορείς
να τη δώσεις σε κάθε άνθρωπο είτε
έχει σχιστά μάτια είτε στρογγυλά
είτε είναι λευκός είτε μαύρος είτε
είναι φτωχός είτε πλούσιος!

*Λεία Χατζοπούλου - Καράβια, Το
σχολείο του κόσμου, εκδ. Φυτράκη,
Αθήνα, 2001 (διασκευή)*

1. Στο κείμενο που διαβάσατε ένα παιδί μάς μιλάει για το σχολείο του.

Βάλτε **(Σ)** δίπλα σε κάθε σωστή φράση και **(Λ)** δίπλα σε κάθε λανθασμένη. Για τις λανθασμένες φράσεις δώστε προφορικά τις σωστές απαντήσεις.

Το σχολείο έχει μαθητές που κατάγονται από την ίδια χώρα.	
Τα παιδιά από την ίδια χώρα μπαίνουν πάντα στην ίδια τάξη.	
Όλα τα παιδιά του σχολείου διδάσκονται Γαλλικά και Γυμναστική.	
Όλοι οι δάσκαλοι είναι φίλοι μεταξύ τους.	
Τα παιδιά μαθαίνουν για σπουδαίους ανθρώπους και από άλλες χώρες του κόσμου, όχι μόνον από τη δική τους.	

Τα παιδιά κάνουν παρέλαση φορώντας κάτι που να θυμίζει την πατρίδα τους.

Τα παιδιά μαθαίνουν να μιλούν όλες τις γλώσσες που μιλούν και τα άλλα παιδιά του σχολείου τους.

2. Ποιον άλλο τίτλο θα δίνετε εσείς στο κείμενο;

.....

.....

3. Συζητήστε με το διπλανό σας για το σχολείο που διαβάσατε.

- ▶ Σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει από το δικό σας;
- ▶ Τι θα θέλατε να κάνετε εσείς από αυτά που κάνουν τα παιδιά σε αυτό το σχολείο;

4. Θυμηθείτε το υποκείμενο του ρήματος και συμπληρώστε τις λέξεις του κειμένου που λείπουν από τις προτάσεις.

..... μας έχει μαθητές από διάφορα μέρη του κόσμου.

..... συχνά φορούν ρούχα του τόπου τους.

..... ΚΙ ..... χαμογελούν και κοιτάζουν με ενδιαφέρον τις πινακίδες μας.

..... μάλιστα φίλησε συγκινημένη μια δασκάλα.

5. Στο «σχολείο του κόσμου» όσα παιδιά είναι από **την ίδια** χώρα μπαίνουν **στην ίδια** τάξη, ανεξάρτητα από την ηλικία τους.

Οι λέξεις που χρησιμοποιούμε για να ξεχωρίσουμε ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα από άλλα του ίδιου είδους λέγονται οριστικές αντωνυμίες και είναι οι εξής:

Το επίθετο ίδιος, ίδια, ίδιο μαζί με το οριστικό άρθρο ο, η, το → ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο.

Το επίθετο μόνος, μόνη, μόνο, χωρίς άρθρο, μαζί με τον αδύνατο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας → μόνος μου, μόνη μου, μόνο του.

Συμπληρώστε τις οριστικές αντωνυμίες για να διαβάσετε πώς περιγράφει η Δήμητρα τις περιπέτειες μιας συμμαθήτριά της με τα Γαλλικά:

Εγώ και η Μαρία καθόμαστε στο ..... θρανίο. Η Μαρία, ενώ

λύνει ..... τα προβλήματα στην Αριθμητική, δεν τα καταφέρνει πολύ καλά στην προφορά των Γαλλικών. Εγώ αντίθετα, είμαι πολύ καλή στα Γαλλικά αλλά σχεδόν ποτέ δεν καταφέρνω να λύσω ..... τις ασκήσεις της Αριθμητικής. Ευτυχώς που δεν έχουμε ..... δυσκολίες στο σχολείο. Στο διάλειμμα καθόμαστε ..... σ' ένα παγκάκι του σχολείου και βοηθάει η μία την άλλη. Εγώ της μαθαίνω πώς να προφέρει τις δύσκολες λέξεις των Γαλλικών και αυτή μου εξηγεί την Αριθμητική. Στο σπίτι της προσπαθεί και ..... αλλά είναι αδύνατον να τα καταφέρει. Όπως λέει και .....: «Τι τγομεγό, τι φοβεγό να μην μπογώ να πω το «γο»!

6. Αν συμπληρώσετε την ακροστιχίδα με λέξεις του κειμένου θα μάθετε ότι το «σχολείο του κόσμου» ανήκει στα ..... σχολεία.

1. Έχουμε κι ένα ___ για τη γυμναστική μας.
2. Ετοιμάζουμε τις πινακίδες μας με πολύ ___ (αντίστροφα).
3. Να διαλέξετε κι έναν ___ από τη χώρα μας.
4. Έχουμε και μια δασκάλα από την ___ μας.
5. Δείχνουμε τη δουλειά μας η μια ___ στην άλλη.
6. Το πολύ πολύ να μάθουμε λίγες ___ από κάθε μια γλώσσα.
7. Κι αν φορούσαν _ ρούχα, πάλι δε θα έμοιαζαν μεταξύ τους.

8. Δεν μπορούμε να πάμε σχολείο, στον ___ του ο καθένας μας.
9. Κάθε ομάδα μαθαίνει τη γλώσσα και την ___ του τόπου της.
10. Άλλοι δάσκαλοι έχουν σχιστά μάτια, άλλοι ___ .
11. Μερικά ___ τα κάνουμε όλοι μαζί.
12. Ξέρουμε ότι όλοι είμαστε ___.
13. Μια δασκάλα έγινε ___ σαν παντζάρι.
14. Κάποιοι από μας ίσως γίνουν επιστήμονες, καλλιτέχνες ή ___.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____

7. Θέλετε να γνωρίσετε άλλα σχολεία στην Ευρώπη;

Η Ραλλού βρήκε την ιστοσελίδα www.eTwinning.gr όπου υπάρχουν οι πληροφορίες που χρειάζεστε για

να κάνετε νέες φιλίες με παιδιά από διαφορετικές χώρες.

8. Αντιγράψτε από την τελευταία παράγραφο του κειμένου το πιο μεγάλο μάθημα που μαθαίνουν τα παιδιά στο «σχολείο του κόσμου».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Τα δικαιώματα των παιδιών

Η unicef (γιούνισεφ) είναι μια παγκόσμια οργάνωση που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των παιδιών σε όλο τον κόσμο. Πιο κάτω βλέπετε μια αφίσα της unicef.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΕΧΟΥΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ ΚΑΛΑ

Η ΕΙΡΗΝΗ
ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

unicef

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑΝΑΙ ΝΟΜΟΣ

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΕΧΟΥΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΥΠΑΡΧΩ! ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ!
ΜΙΛΩ ΕΛΕΥΘΕΡΑ!

ΕΙΜΑΙ ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ!

**ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ**

**ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΦΑΓΗΤΟ,
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ!
ΜΕ ΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ!**

**ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ
ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ ΚΑΛΑ**

**ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ,
ΜΟΡΦΩΣΗ, ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ!
ΓΙΑ ΝΑ ΠΡΟΣΦΕΡΩ ΣΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ!**

**ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ
ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ!**

**ΓΙΑ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ,
ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ,
ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΜΑΣ!**

**ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΙΣΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ
ΑΠΟ ΧΡΩΜΑ ΦΥΛΟ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ!**

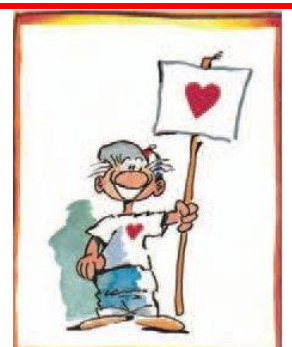
**ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΑ ΣΚΟΤΩΝΕΙ
Η ΒΙΑ!
ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ Ή
ΣΩΜΑΤΙΚΗ!
ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΗΝ!**

**Η ΕΙΡΗΝΗ ΓΙΑ
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑ**

**ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΠΡΕΠΕΙ ΝΑΝΑΙ
ΝΟΜΟΣ**

1.● Παρατηρήστε καλά την αφίσα και δουλέψτε σε ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να συζητήσει και να παρουσιάσει στην τάξη το περιεχόμενο μιας εικόνας της αφίσας. Διαλέξτε ποια εικόνα θα παρουσιάσετε. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν.

- Ποιο είναι το δικαίωμα των παιδιών που εκφράζεται σ' αυτή την εικόνα;
- Πώς μπορούν τα παιδιά να το εξασφαλίσουν;
- Ποιος είναι ο ρόλος των μεγάλων σ' αυτό το δικαίωμα των παιδιών;
- Τι έχετε δει ή ακούσει για το δικαίωμα που συζητάτε;

Τέλος, κάντε όλοι μαζί έναν κατάλογο μετά δικαιώματα του παιδιού και κρεμάστε τον στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου σας.

2. Ποιος έχει δημιουργήσει αυτή την αφίσα; Τι ξέρετε γι' αυτή την οργάνωση και πώς μπορείτε να μάθετε περισσότερα; **Επισκεφτείτε την ιστοσελίδα και ενημερωθείτε για τη δράση της.**

3. Παρατηρήστε την τρίτη εικόνα της αφίσας. Συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί με τις ανάγκες των παιδιών φτιάχνοντας κάθε φορά μια διαφορετική πρόταση:

Κάθε παιδί χρειάζεται	
	μόρφωση

Προσπαθήστε τώρα να φτιάξετε μία μόνο σύνθετη πρόταση με ό,τι χρειάζεται κάθε παιδί στον κόσμο.

.....
.....
.....

4. Τα παιδιά σ' όλο τον κόσμο έχουν τις ίδιες ανάγκες.

Συμπληρώστε το ρήμα «χρειάζομαι» σ' όλα τα πρόσωπα για να ακούσετε τη φωνή τους.

Εγώ		αγάπη.
Εσύ		αγάπη.
Κάθε παιδί	χρειάζεται	αγάπη.
Εμείς		αγάπη.
Εσείς		αγάπη.
Όλα τα παιδιά		αγάπη.

5. Ένα από τα συνθήματα της αφίσας βρίσκεται στο κρυπτόλεξο. Ανακαλύψτε το και γράψτε το.

Ρ	Υ	Φ	Α	Ψ	Ε	Ι	Ν	Α	Ι
Α	Ο	Χ	Τα	Ρ	Ο	Υ	Μ	Ε	Σ
Π	Λ	Λ	Α	Β	Ψ	Κ	Ω	Μ	Α
Τ	Α	Ι	Γ	Τ	Ν	Α	Τ	Ρ	Ε
Ο	Ι	Π	Α	Ι	Δ	Ι	Α	Λ	Ε
Υ	Ο	Α	Ι	Κ	Ο	Ν	Ω	Ν	Α
Σ	Π	Ω	Λ	Ε	Τ	Η	Σ	Τα	Ι

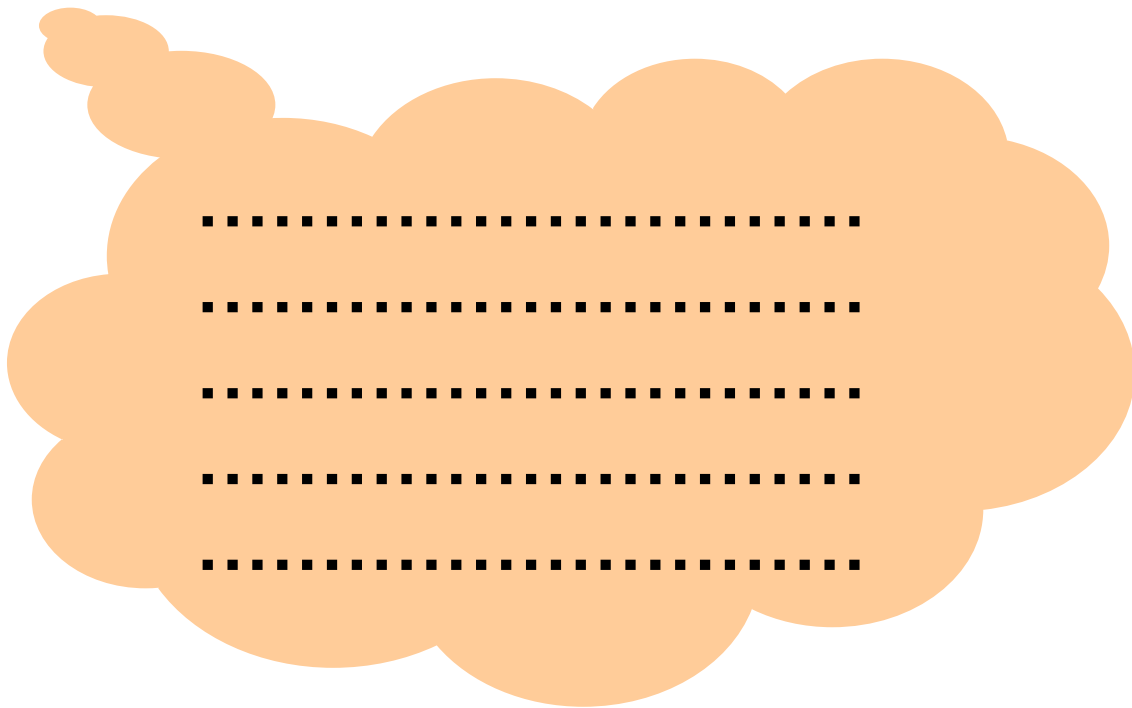

6. Παρατηρήστε καλά τις εικόνες της αφίσας που δεν έχουν γραμμένο κάποιο σύνθημα. Συζητήστε με το

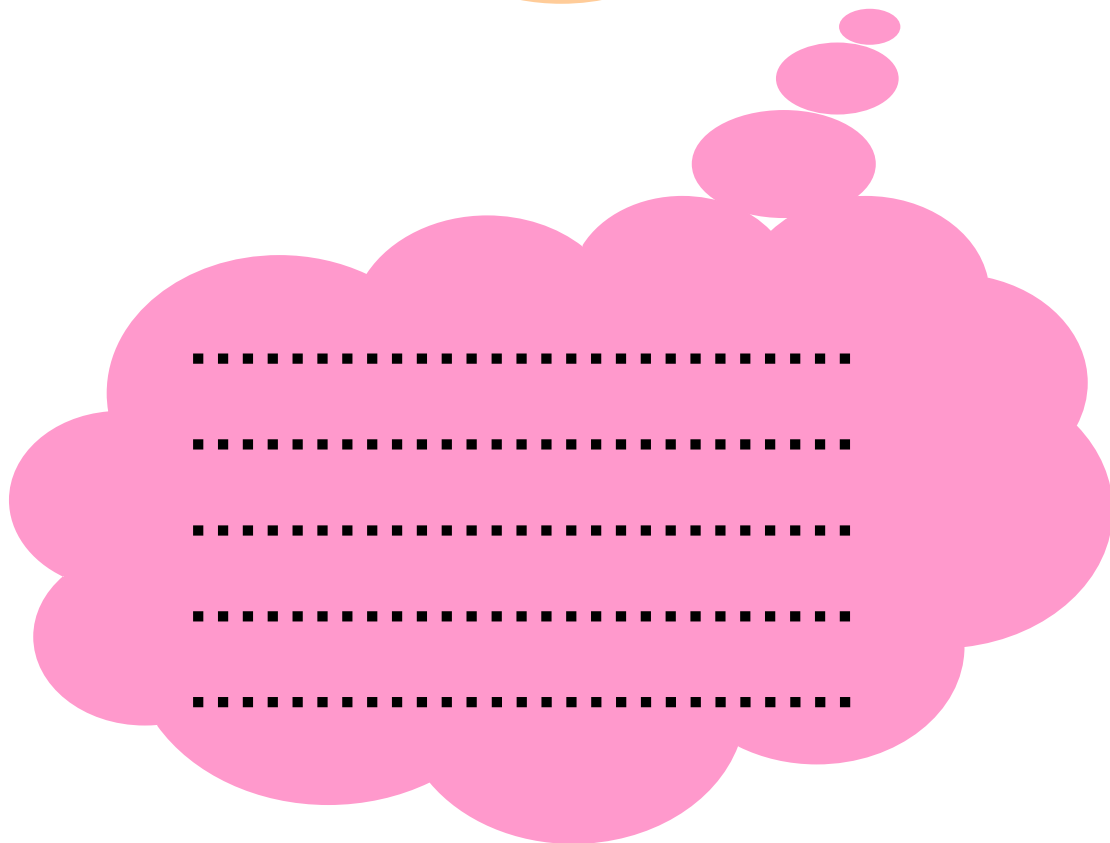

διπλανό σας και βρείτε ποιο σύνθημα θα ταίριαζε σε κάθε εικόνα. Ποιο στοιχείο της εικόνας

σάς βοήθησε; Γράψτε τώρα τα συνθήματά σας στα συννεφάκια.

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Περιεχόμενα

- 11** **ΕΝΟΤΗΤΑ**
Γελάσαμε με την ψυχή μας ...7
- 12** **ΕΝΟΤΗΤΑ**
Χαίρε, ώ χαίρε, Ελευθεριά!...72
- 13** **ΕΝΟΤΗΤΑ**
Όλοι διαφορετικοί,
όλοι ίδιοι 94

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.